Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабрийн 21-һээ гарана | № 16 (15639) | 1981 оной январиин 20, вторник | Сэн 2 мүнгэн.

ДАЙШАЛХЫ ЗОРИЛГОНУУД

Партиин XXVI съездын урда тээхи тоосоото-һунгалтын кампани манай областной партийна организацида боложо дүүрэбэ. Январиин 15—16-да областной XXXI партийна конференци эмхидхэлэй, үзэл сурталай-политическэ үндэр эдэбхиин оршон байдалда үнгэржэ, республикымнай коммунистнуудай түлөөлэгшэд тоосоото үе саг соо гаталһан замаа, туйлаһан амжалтануудаа согсолжо, саашанхи дабшалтынгаа дайшалхы зорилгонуудые хараалба. Партиин Буряадай обкомой нэгэдэхи секретарь А. У. Модогоевой хэһэн тоосоото элидхэл дотор, элидхэл тушаа делегадуудай хэлэһэн үгэнүүд соо гансашье тоосоото һүүлэй хоёр жэлэй бэшэ, харин бүхы табан жэлэй дүнгүүд шүүмжэлхыгөөр сэгнэгдэв.

Конференциин делегадуул республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ В. Б. Сагановай «1981—1985 онуудта, мүн 1990 он хүрэтэрхи үедэ СССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүд» тушаа партиин XXVI съезд дээрэ харагдаха КПСС-эй ЦК-гай проект тухай» элидхэл зүбшэжэ, партиин энэ түүхэтэ документые үнэн зүрхэнһөө бүримүһэн һайшааба. Элидхэлнүүд тушаа үгэ хэлэгшэд республикын арадай ажахые хүгжөөхэ, партийна-эмхидхэлэй, үзэл сурталай-политическэ хүдэлмэриие саашадань һайжаруулха талаар олон тоото гүнзэгыгөөр бодомжологдоһон дурадхалнуудые оруулаа.

Үндэр эдэбхиин оршондо конференциин делегадууд областной партийна организациин хүтэлбэрилхы органуудые һунгаа. Буряад орон соогоо баатарлиг ажалаараа, ниитын ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаададагаараа онсо шалгарһан нүхэднай тус конференци дээрэ партиин XXVI съездын делегадуудаар һунгагдаба. Тэдэнэй тоодо БАМ-ай олон мянган барилгашадай түлөөлэгшэ В. И. Аксёнов, Улаан-Үдын Ленинскэ комсомолой нэрэмжэтэ нарин сэмбын комбинадай директор К. П. Альцман, Ажалай Улаан Тугай орденто авиационно заводой хүдэлмэришэн В. И. Бардунаев, Загарайн районой «Татарский ключ» уурхайн жолоошон П. И. Базыкин, Буряадай гүрэнэй Ленинэй орденто оперо болон баледэй академическэ театрай дуушан, РСФСР-эй арадай артист Д. Ц. Дашиев, Баргажанай районой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хонишон Социалис Ажалай Герой О. Э. Сангадиева, Улаан-Үдын районой «Байгал» үхэрхозой һаалишан Л. Н. Седых, Бэшүүрэй районой Бодонгуудай совхозой директор Д. Ц. Цыденжапов болон бусад, хамта дээрээ 15 хүн партиин дээдэ хуралдаанда хабаадаха үндэр хүндэдэ хүртэбэ.

Республикымнай партийна организациин үмэнэ харюусалгатайшье, орёошье зорилгонууд табигдана гээд конференци тэмдэглээ. КПСС-эй октябриин (1980 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые, партиин ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр Л. И. Брежневэй тобшолол. заабаринуудые бэелүүлжэ, партиин XXVI съездые угтаха гээшэ бүхы областной партийна организациин гол зорилго мүн болоно.

КПСС-эй Центральна Комитедэй болон СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй «1981—1985 онуудта, мүн 1990 он хүрэтэрхи үедэ Буряадай АССР-эй үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые саашадань комплексноор хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» байгша оной январиин 9-дэ абтаһан тогтоолые урма баяртайгаар угтажа, тэрэниие жэншэдгүй бэелүүлхэ, үйлэдбэриин ашаг үрэ, хүдэлмэриин шанар саашадань дээшэлүүлхэ, ажахын һалбари, предприяти, барилга, колхоз болон совхоз бүхэнэй түсэбтэ даабаринуудаа дүүргэхэ, үлүүлэн дүүргэхын түлөө республикын партийна организацинууд эмхидхэлэй болон политическэ асари ехэ хүдэлмэри ябуулха зэргэтэй.

Үйлэдбэреэ шэнэлэн һэльбэжэ, шэнэ зэбсэг хэрэгсэлнүүдые, эрдэм. техникын туйлалтануудые, түрүү дүй дүршэл, шэнэ технологи хэрэглэжэ. үйлэдбэриин арга боломжо, нөөсэнүүдые түүхэй эд болон материалнуудые хүсэд дүүрэнээр ашаглажа, промышленна продукци үйлэдбэрилгые хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ, ажалай бүтээсэ эрид дээшэлүүлхэ эрилтэ областной партийна конференци партийна, совет эмхинүүдэй, министерствэнүүд болон зургаануудай, ажалша коллективүүдэй үмэнэ табяа.

Ажалай эмхидхэл нарижуулха, үйлэдбэрнэ онъһожоруулга болон автомат онол арганууды нэбтэрүүлхэ, бригадна ёһо гурим үргэнөөр хэрэглэхэ, үйлэдбэриин, ажабайдалай зохистой эрхэ байдал хангаха шухала гээд тэндэ тэмдэглэгдэв. Продукциин шанарые хүтэлбэрилэн хинаха комплексно системэ үргэнөөр нэбтэрүүлхэ, эрхим шанарай продукци ехээр үйлэдбэрилдэг болохо зорилго хурсаар табигдана. Түсэблэлгые болон ажахы эрхилэлгые нарижуулха шэнэ гуримда предприятинуудые саг болзортонь, һайн бэлэдхэлтэйгээр оруулха хэрэгтэй. Нютагай промышленностиин үйлэдбэриин баазые саашадань үргэдхэхэ, промышленна эд бараа ехээр бүтээн гаргалгада нютагай арга боломжонуудые үргэнөөр хэрэглэхэ шухала гээд конференциин делегадууд һанамжалаа.

Хүдөө ажахын үйлэдбэриие саашадаа тогтууритайгаар хүгжөөхэ, ашаг үрыень дээшэлүүлхэ гээшэ областной партийна организациин гол зорилгонуудай нэгэн мүн. Энэ зорилго бэелүүлхын түлөө хүдөөгэй ажалшадай эрмэлзэл оролдолгые, бүхы хүсэ шадалые газар тарьялангай үргэсэ, илангаяа орооһо, таряа, хартаабха, овощ болон малай тэжээл ехээр хураалгада элсүүлхэ, хүдөө нютагуудта гэр байра болон социально-соёлой барилга үргэдхэхэ шухала байна. Ажахы бүхэндэ хүрьһэ хамгаалха онол аргануудые, мелиорациин арга боломжонуудые үргэнөөр хэрэглэхэ, уһалагдадаг газарай ашаг үрыень дээшэлүүлхэ, һайн шанартай үрэһэ хүрэнгэ бэлэдхэхэ, техникэ үндэр бүтээсэтэйгээр ашаглаха гээшэ хүдөөгэй коммунистнуудай нангин уялга мүн.

Республикын мал ажалые тэжээлээр ядамаггүй хангахын түлөө партиин ЦК-гай июлиин (1978 он) Пленумэй эрилтэтэй зохилдуулан, тэжээл бэлэдхэлэй тусхай мэргэжүүлэгдэһэн һалбари байгуулжа, тэжээлэй элдэб зүйлнүүдэй тариилгые үргэдхэхэ, ажахы бүхэндэ шэнэ технологёор эрхим шанартай тэжээл бэлэдхэхэ хэрэг хангахаар хараалагдана.

Табан жэлэй түсэбтэ даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэ энэ жэлэй үбэлжэлгэ эмхитэйгээр, гарзагүйгөөр үнгэргэлгэ тон ехэ удха шанартай. Малай үүлтэр һайжаруулха, тоо толгойень олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ, мяхалиг мал, хониндые шахаха талаар ажахынууд хоорондын хамжалга хүгжөөхэ, шэнээр баригдаһан һү һаалгын, гахай шахалгын, шубуу үсхэбэрилгын комплекснуудые проектээр хараалагдаһан хүсэ шадалдань хүргэхэ, эрдэмэй туйлалтануудые, түрүү дүй дүршэлые хүдөө ажахыда нэбтэрүүлхэ — эдэ бүхы асуудалнууд мүнөө эрид шууд шиидхэгдэхэ ёһотой гээд конференциин делегадууд тэмдэглээ. Ажахы бүхэндэ үйлэдбэриин фонднуудые, материальна, мүнгэ зөөриин болон ажалай нөөсэнүүдые дүүрэнээр, зүбөөр ашаглаха, ажахы доторой тоосоо, ажалай эмхидхэл болон түлбэри гуримшуулха, продукциин өөрын үнэ сэн хямдаруулха асуудалнуудта хүдөө ажахын органууд, мэргэжүүлэгдэһэн нэгэдэлнүүд бүхы анхаралаа хандуулхаар уялгалагдаба. Эдэ хойшолуулашагүй асуудалнуудые нэн түрүүн олон тоото мэргэжэлтэд, хонишод, һаалишад, малшад, механизаторнууд шиидхэхэ, тиимэһээ тэдэ бүгэдэндэ ажалай болон ажабайдалай зохид эрхэ байдал хангаха, дунда шатын хүтэлбэрилэгшэдөөр дүршэлтэй мэргэжэлтэдые томилхо, хүдөө ажахын үйлэдбэриие эмхидхэгшэд болохо мэргэжэлтэдэй харюусалга дээшэлүүлхэ шухала гээд конференци дээрэ онсолон тэмдэглэгдэв.

Капитальна һомололго зүбөөр түсэблэжэ, түгэсхэгдөөгүй барилгануудай тоо үсөөрүүлхэ, барилгын индустриин болон барилгын материалнуудай промышленностиин баазые түргэнөөр хүгжөөхэ, шэнэ материалнуудые хэрэглэхэ эрилтэнүүдые үе сагнай табина. Барилгын шанар һайжаруулха, хото, городуудай, һуурин тосхонуудай шэнжэ шарайе уран гоёор зохёон бодхоохо, барилгашан мэргэжэлтэй кадрнуудые бэлдэлгэдэ саг үргэлжын анхарал хандуулха шухала, барилгын талмай бүхэндэ ажалай журам шангадхаха, бригадна подрядай гуримаар барилга эрхилэлгые үргэнөөр нэбтэрүүлхэ зорилго хараалагдаа.

Республика доторнай бүхы зүйлэй транспорт, хэлхээ холбоон хурдан түргэнөөр хүгжэхэ. Ажалшадай ажаһуудалай эрилтэ хэрэглэмжэ бүри һайн шанартайгаар хангагдаха болоно.

Областной партийна конференци республикын эрдэмтэдэй, һуралсалай зургаануудай, соёл культурын, элүүрые хамгаалгын ажалтанай үндэр уялгануудые тодорхойлоо.

Эдэ зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ партийна организацинуудай үзэл сурталай, политическэ-хүмүүжүүлгын, эмхидхэлэй хүдэлмэриин шиидхэхы удха шанартай байханъ элитэ. Ажалшадые марксизм-ленинизмын һургаалда, совет Эхэ орондоо, арадуудай хани барисаанда үнэн сэхээр хүмүүжүүлхэ, политическэ һуралсалай, үзэл сурталай, ойлгуулалжын хүдэлмэриин шанарыень дээшэлүүлхэ тухай олон дурадхалнуудые конференциин делегадууд оруулһан байха юм. Партиин XXVI съездын шиидхэбэринүүдые олониитын дунда нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ үзэл сурталшадай бүхы дүй дүршэл, онол шиидхэбэри дүүрэнээр элсүүлэгдэхэнь лабтай.

Республикымнай партийна организаци ажалшадай дунда социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, хүн бүхэнэй эдэбхи үүсхэл, хүсэл зориг бадаруулдаг һайн һайхан заншалтай. Мүрысөөнэй хүмүүжүүлхы үүргые дээшэлүүлхэ, ажалай түрүүшүүлэй үльгэр жэшээе бултанай туйлалта болгохын түлөө тэмсэл коммунист бүхэнэй нэрэ хүндын хэрэг мүн. Хүн зониие ниитэ ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаадуулха хэрэгтэ ажалша коллективүүд горитой хубитаяа оруулха болоно. Уласхоорондын шахардуу байдалые анхаралдаа абажа, ажалшадые политическэ һэримжэтэйгээр, Эхэ оронойнгоо эрхэ сүлөөгэй, бэеэ даанги байдалай түлөө тэмсэлдэ хододоо бэлэн байхаар хүмүүжүүлхэ ёһотойбди. Энэ дайшалхы зорилгонуудые бэелүүлхэдэ соёлой эмхи зургаанууд, зохёохы ажалтанай холбоонууд, олониитэдэ мэдээсэл тараадаг хэрэгсэлнүүд горитой хубитаяа оруулха болоно.

Областной XXXI партийна конференциин шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, республикымнай партийна организаци бүхэн эмхидхэлээ бэхижүүлжэ, парти доторхи журамаа шангадхажа, өөрынгөө зэргэнүүдтэ хүдэлмэришэн ангиин, хүдөөгэй таряашадай, ажалша интеллигенциин эрхим түлөөлэгшэдые жагсаажа, Советскэ Союзай Коммунис партиин дайшалхы отрядуудай нэгэн байһанаа ажал хэрэгүүдээрээ гэршэлжэ, КПСС-эй XXVI съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын тула бүхы хүсэ шадалаа, оюун бодолоо, баян дүй дүршэлөө элсүүлхэл!

КПСС-эй XXVI съездын хүндэлэлдэ Улаан-Үдын трикотажна фабрикада арба гаран жэлдэ хүдэлжэ байһан утаһа орёогшо Евдокия Федоровна Перелыгина дүй дүршэлөөр баян һурган хүмүүжүүлэгшэ юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Е. Ф. Перелыгина залуу хүдэлмэрилэгшэ Лариса Дроздада зүбшэл, заабари үгэжэ байна.

Н. ДРИГЕНОВЭЙ фото.

КПСС-эй XXVI СЪЕЗДЫЕ УГТУУЛАН

ТҮСЭБӨӨ ҮЛҮҮЛЭН ДҮҮРГЭХЭ

«Зырянский» совхозой шахамалнуудай фермын малшад шэнэ жэлые ажалай шэнэ амжалтатайгаар угтаа. Леонид Андреевич Тарасовай хүтэлбэри доро ажаллажа байһан үхэршэд — Ленинэй орденто Павел Антонович Колмаков, Владимир Павлович Неродов, Владимир Николаевич Младцев болон Владимир Николаевич Неродов гэгшэд харууһалжа байһан һүрэг шахамалнуудаа һайнаар эдеэлүүлһэнэй ашаар декабрь һарада тус бүриинь шэгнүүрые сүүдхэдэ дунда зэргээр 900 граммаар дээшэлүүлжэ шадаа. Тиигэжэ үхэр бүхэнөө 360 килограммһаа доошо бэшэ болгоод, шэнэ табан жэлэй тоосоогоор түрүүшын 80 толгойень тарган гэһэн сэгнэлтэтэйгээр гүрэндэ тушааһан байна.

Мүнөө тэдэнэр үлэһэн шахамалнуудайнгаа шэгнүүрые тус бүридэнь 400 килограммда хүргэжэ, бэлэдхэлэй пунктда тушаахаар зоригжонхой.

Алдарта партиингаа ээлжээтэ съездын нээгдэхэ үдэр хүрэтэр совхознай гүрэндэ мяха худалдаха нэгэдэхи кварталай түсэбые үлүүлэн дүүргэхэ гээшэ.

М. СПИРИДОНОВ,
Прибайкалиин районой «Зырянский» совхозой ахамад инженер.

ШАНАРТАЙГААР БЭЛДЭНЭ

Хабарайнгаа тарилгада хабаадуулагдаха бүхы машина, техникээ богони болзорто һайн шанартайгаар заһабарилха тушаа республика дотороо үүсхэл гаргаһан Хэжэнгын районой «Сельхозтехника», «Сельхозхимия» нэгэдэлнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй уряае һайшаан дэмжэһэн Хамниин совхозой механизаторнууд энэ харюусалгатай хүдэлмэриеэ эмхитэй һайнаар ябуулна. Һүүлэй мэдээгээр эндэ 7 трактор. 11 сеялкэ заһабарилагдаад, хадагаламжада табигдаад байна. Тус совхозой механизаторнууд машина, техникээ февралиин 10 болотор сүм заһабарилжа дүүргэхэ хүсэлэнтэй юм. Тиимэһээ заһабарилгын бригадануудай дунда мүрысөөн улам эршэдэжэ, эрхимлэгшэд олошоржо байһаар.

Г. ОЧИРОВ.

Захаамин.

УЯЛГАНУУДАА ТОДОРХОЙЛБО

Баргажанай районой киносетиин коллектив үнгэрһэн жэлэй һүүлшын һарада эршэтэйгээр хүдэлжэ, түсэбөө болзорһоонь урид бэелүүлһэн тухайгаа мэдээсэһэн юм. Хамтын амжалтада киномеханигууд Е. Л. Дамбаева, А. С. Балуева, В. А. Белькова, Г. Саган, В. К. Кожевин гэгшэд горитойхон хубитаяа оруулһан байна. Тэдэнэр декабрь һарын түсэбые тус тустаа 123—186 процент дүүргэжэ шадаа.

Шэнэ жэлэй урда тээхэнэ районой киносетиин хүдэлмэрилэгшэдэй хамтын суглаан боложо, киносетиин хүдэлмэрилэгшэд байгша оноойнгоо зорилгонуудые тодорхойлжо, социалис уялгануудые абаба. Тиигэжэ тэдэнэр 1981 оной түсэб декабриин 20-до дүүргэхэ зорилго урдаа табиба.

Д. ТУМАНОВ.

ТҮРҮҮШЫН ҮДЭРҺӨӨ ЭРШЭТЭЙГЭЭР

Хүдэриин тоһоной заводой мастер Валентина Мижитовна Жигмитовагай даадаг бригадын хүдэлмэришэд үнгэрһэн жэлдэ эршэтэйгээр хүдэлжэ, түсэбөө болзорһоонь урид үлүүлэн дүүргэһэн юм. Бригадын гэшүүд Нина Денисовна Шайдорова, Гармасу Нимаевна Сономова гэгшэд тоһо, сыр, творог гэхэ мэтэ эдеэ үйлэдбэрилхэ технологи һайнаар шудалһан тула голодоһотой продукци нэгэтэшье гарганагүй.

Мүнөө В. М. Жигмитовагай ударидадаг бригадын гэшүүд КПСС-эй XXVI съездын хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсаад, февралиин 23-най үдэр хүрэтэр байгша оной түрүүшын хоёр һарын түсэб бэелүүлхын тула шэнэ жэлэй эхинһээ эршэтэйгээр ажаллана.

Е. СУРМАЧ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗ

НҮХЭД С. В. ЗАМОРА БА В. П. СЕЛИВАНЧУК ГЭГШЭДТЭ БУРЯАДАЙ АССР-эй ГАБЬЯАТА БАРИЛГАШАНАЙ ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Республика дотор капитальна барилга хэхэ талаар габьяатай байһанайнь түлөө **Буряадай АССР-эй габьяата барилгашанай** хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо:

Замора Степан Викторовичтэ — «Востоксибэлектросетьстрой» трестын № 30 оньһожоруулагдамал колонны ахамад инженер.

Селиванчук Василий Петровичто — «Востоксибэлектросетьстрой» трестын № 30 оньһожоруулагдамал колонны бригадир.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1981 оной январиин 13.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗ

НҮХЭД М. Я. МЕТЕЛКИНА, Э. Д. ЦЫДЕНОВ ГЭГШЭДТЭ БУРЯАДАЙ АССР-эй АРАДАЙ УРАН ЗУРААШЫН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Уран зурагай искусствын хүгжэлтэдэ габьяатай байһанайнь түлөө **Буряадай АССР-эй арадай уран зураашын** хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо:

Метелкина Мария Яковлевнада — уран зурааша, Буряадай АССР-эй искусствануудай габьяата ажал ябуулагша.

Цыденов Эрдэни Дамбаевичта — скульптор, Буряадай АССР-эй искусствануудай габьяата ажал ябуулагша.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1981 оной январиин 15.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗ

«ВОСТОКСИБЭЛЕКТРОСЕТЬСТРОЙ» ТРЕСТЫН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Социалис мүрысөөндэ амжалта туйлаһанайнь түлөө Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха:

Жиганурова Тамара Минировнае — хабсаргамал түмэр бетоной заводой кранай машинист.

Попов Петр Андреевичые — автотранспортна конторын начальник.

Пряничников Владимир Ивановичые — хабсаргамал түмэр бетоной заводой токарь.

Розенталь Анатолий Михайловичые — автотранспортна конторын слесарьнуудай бригадир.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1981 оной январиин 13.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗ

НҮХЭР А. П. РОМАНОВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Байгал-Амарай түмэр замай Буряадай участогые барилгада ехэ хубитаяа оруулһанайнь, ниитын эдэбхитэй ажал ябуулгынь түлөө, түрэһөөр 50 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, СССР-эй Транспортна барилгын министерствын «Нижнеангарсктрансстрой» гэжэ трестын ахамад инженер нүхэр **Романов** Александр Павловичые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1981 оной январиин 15.

Эб найрамдалай, шахардуу байдал һулаоуулхын, буу зэбсэг хуряахын түлөө залуушуул болон студентнэрэй бүхэдэлхэйн хуралдаанда хабаадагшадта

Хүндэтэ ханинар!

Эб найрамдалай, шахардуу байдал һулаоуулхын, буу зэбсэг хуряахын түлөө залуушуул болон студентнэрэй бүхэдэлхэйн хуралдаанда хабаадагшадые үнэн зүрхэнһөө амаршалнаб. Элдэб политическэ болон үзэл сурталтай залуушуулай түлөөлэгшэдэй иимэ үргэн ехэ уулзалгые, эб найрамдалай ба дайнай аюул зайсуулан сарахын түлөө тэмсэлдэ зорюулагдаһан уулзалгые зарлалга бүхы хүн түрэлтэнэй зүрхэ сэдьхэлые хүдэлгэжэ байдаг асуудалнуудта залуу үетэнэй харюусалгатайгаар хандалгын баяр түрүүлмэ гэршэ жэшээ болоно.

Дэлхэй дээрэхи мүнөөнэй үйлэ хэрэгүүд хүнэй һанааё зобоонгүй байжа шадахагүйл. Үнгэрһэн арбан жэлдэ арадуудай ба гүрэнүүдэй хоорондо үгээ ойлголсолгые, этигэл найдалые, амгалан ёһоор харилсан ажаллалгые хүгжөөлгын замда туйлагдаһан бүхы һайн юумые бузууһүргэхын тула милитаризмын, эзэрхэг түримхэй ябуулгын, дарлалта мүлжэлгын хүсэнүүд аюул тохёолдуулжа байна. Буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалга ехэ түбэгтэй болонхой. Иимэ ябадалые зогсоохоһоо, хүн түрэлтэниие уршаг түбэгтэ оруулхагүйһөө, шахардуу байдал һулаоуулгые хангахаһаа, саашадаа бата, үнэн зүб, демократическа эб найрамдал хангалгын замаар дабшахаһаа үндэр ехэ, бүри һайн һайхан уг зорилго гэжэ байхагүй.

Аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэ Европын зүблөөнэй Түгэсхэлэй актда гар табигдаһан Финляндиин ниислэл — Хельсинки хотодо эб найрамдалай тала баридаг залуушуулай бүхэдэлхэйн слёдые таанадай үнгэргэжэ байһантнай һүлдэ ехэтэйл.

Энэ түүхэтэ документые политическэ байдалда бодотоор бэелүүлгэдэ залуушуул ехэ хубитаяа оруулжа шадаха, оруулхашье ёһотой. Мүнөө эб найрамдал хүсэхэ гээшэ бага — эб найрамдалые хамгаалха, тэрэнэй түлөө тэмсэхэ хэрэгтэй, залуу наһанһаа хойшо манай түби дэлхэй дээрэ амгалан тайбанаар, хани барисаатайгаар ажаһуужа һураха хэрэгтэй. Энэнь элдэб хараа шэглэлтэй залуушуулай эмхинүүдэй үргэн ехэ харилсаанда нэн түрүүн нүлөөлхэ уялгатай бшуу.

Эб найрамдал хангахын, амгалан гуримаар зэргэ оршон һуулгын гол ёһонуудай илан мандахын түлөө тэмсэл хадаа Советскэ Союзда хододоо шухала удха шанартай зорилго болодог байгаа, саашадаашье болохо юм. Адли тэгшэ эрхын, нэгэ нэгэнэйнгээ аюулгүй байдалые хангалгын гол ёһые наринаар сахижа, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэ гээшэ дайнай аюул зайсуулан сараха бодолтой һайн ори ганса харгы зам болоно гэжэ тоолонобди.

Манай орон зонхилолгын, эзэрхэг түримхэй политикада эсэргүүгээр, арадуудай сүлөөтэ ба бэеэ дааһан хүгжэлтын түлөө, уласхоорондын түгшүүрилые үүдхэдэг бүхы асуудалнуудые үнэн зүбөөр политическэ аргаар гуримшуулхын түлөө тэмсэдэг байгаа, мүнөөшье тэмсэнэ.

Танай хуралдаан буу зэбсэг бүтээн гаргалгада эсэргүү, буу зэбсэгүүдые хуряахын, эб найрамдал ба уласхоорондын аюулгүй байдал бэхижүүлхын түлөө эб найрамдалда бодуратай хүсэнүүдэй хүдэлөөндэ дэлхэйн залуушуул болон студентнэрые хабаадуулгые эдэбхижүүлхын тула шухала нүхэсэл болохо байна!

Энэ тэмсэлдэ амжалтануудые туйлахыетнай хүсэнэб.

Л. БРЕЖНЕВ.

ПАРТИЙНА ХҮТЭЛБЭРИЛГЫН ХЭМЖЭЭЕ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ

АШХАБАД. (ТАСС). Арбадахи табан жэлдэ Туркменистанай ажалшад экономическа ба социальна хүгжэлтэдэ ехэ амжалтануудые туйлаа. Туркменистанай Коммунис партиин ээлжээтэ XXII съезд эндэ болобо.

Нүхэр Л. И. Брежнев түрүүтэй КПСС-эй ЦК-гай Политбюроһоо бүридэһэн хүндэтэ президиумые делегадууд нэрьемэ альга ташалган доро һунгаа.

Туркменистанай Компартиин ЦК-гай шалгалтын комиссиин тоосоото элидхэлнүүд, «1981 — 1985 онуудта, мүн 1990 он хүрэтэрхи үедэ СССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүд» тушаа партиин XXVI съезд дээрэ харагдаха КПСС-эй ЦК-гай проект тухай ба республикын партийна организациин бэелүүлхэ зорилгонууд тухай» элидхэл, Туркменистанай Компартиин хүтэлбэрилхы органуудые, мүн КПСС-эй XXVI съездэ хабаадаха делегадуудые һунгалга съездын зүблэхэ зүйлдэ табигдаба.

Туркменистанай Компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь М. Г. Гапуров тоосоото элидхэл хээ. Тоосоото үе Туркменистанай ажалшадай ажабайдалда шухала шата болоһон байна. Бүхы политическэ болон эмхидхэлэй хүдэлмэри КПСС-эй XXV съездын, КПСС-эй ЦК-гай удаадахи Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые дүүргэлгэдэ зорюулагдаба. Арбадахи табан жэлдэ республикын үйлэдбэриин хүсэн нилээд ургаа. Табан жэл соо 5 миллион 700 мянган тонноһоо дээшэ хлопок гүрэндэ худалдагдаа. Энэнь даабариһаа нилээд ехэ болоно. Хүн зоной бодото олзо ургаа.

Партийна ба гүрэнэй журамые бэхижүүлгэдэ, партийна болон совет органуудай хүдэлмэриин гуримые һайжаруулгада, дутуу дундануудые шүүмжэлгэдэ ехэ анхарал хандуулагдаба.

Туркменистанай Компартиин шалгалтын комиссиин тоосоото элидхэлые делегадууд шагнаһан байна.

Туркмениин ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ч. С. Каррыев партиин XXVI съезд дээрэ харагдаха КПСС-эй ЦК-гай проект болон республикын партийна организациин бэелүүлхэ зорилгонууд тухай элидхэл хээ.

КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдые, арбадахи табан жэлэй даабаринуудые дүүргэлгын дүнгүүдые үгэ хэлэгшэд али бүхы талаһаань шэнжэлһэн байна.

Туркменистанай Компартиин хүтэлбэрилхы органууд, КПСС-эй XXVI съездэ хабаадаха делегадууд һунгагдаба.

Туркменистанай Компартиин ЦК-гай пленум боложо, М. Г. Гапуров ЦК-гай нэгэдэхи секретаряар һунгагдаа.

ЭСЭГЭ ОРОНОЙ АША ТУҺАДА

ЛЕНИНГРАД. (ТАСС). КПСС-эй Ленинградска областной организациин XXV тоосоото һунгалтын конференци боложо дүүрэбэ. Эхэ оронойнгоо экономическа ба өөрыгөө хамгаалха хүсэ шадалые саашадань бэхижүүлгэдэ, арад зоной ажаһуудалые улам һайжаруулгада ехэ хубитаяа оруулхые шиидэнхэй байһанаа Ленинградай болон областиин ажалшад мэдүүлбэ.

КПСС-эй Ленинградска обкомой болон шалгалтын комиссиин тоосоото элидхэлнүүд, мүн СССР-эй хүгжэлтын Гол шэглэлнүүдэй проект тухай элидхэл зүбшэн хэлсэгдээ.

Ленинэй нэрэмжэтэ хотын болон областиин ажалшад КПСС-эй дотоодын болон гадаадын сэсэн мэргэн политикые, партиин Центральна Комитедэй, нүхэр Л. И. Брежнев түрүүтэй тэрэнэй Политбюрогой залан сэхэ ажал ябуулгые нэгэн һаналтайгаар һайшаана гэжэ конференци дээрэ тэмдэглэгдээ.

Зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалнуудаар тогтоолнууд абтаа.

Областной партийна организациин хүтэлбэрилхы органууд, партиин XXVI съездэ хабаадаха делегадууд һунгагдаа.

КПСС-эй обкомой январиин 17-до болоһон пленум дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн Г. В. Романов обкомой нэгэдэхи секретаряар һунгагдаһан байна.

ПАРТИИН ХАРАА ТҮСЭБ — БҮГЭДЭ АРАДАЙ ХЭРЭГ

КПСС-эй ЦК-гай проект зүбшэн хэлсээбди

ГОЛ ШЭГЛЭЛЭЭ ГУРИМЖУУЛХАБДИ

Мүнөө манай ажахын алишье бригада, фермэдэ ябажа гү, али айлнуудта орожо, хүн зонтой хөөрэлдэхэдэ, тэдэнэй hанаа сэдьхэлые, ухаан бодолые эзэлхэ асуудал — партиин XXVI съездэдэ харгадаха КПСС-эй ЦК-гай проект болоно.

Энэшье огто гайхалтай бэшэ. Бодоод үзэе. Совет оромнай эдэ жэлнүүдтэ экономическа ба социальна талаараа али тухай ехээр хүгжэхэ, хүн зонноймнай hуудал байдалай, соёл-гэгээрэлэй хэды ехээр hайжарха байhаниие проектын мэдүүлэл, мүр бүхэндэ элихэнээр харанабди, энээндэ бүхы сэдьхэл зүрхэнhөө . урмашан баясанабди.

Гэхэтэй хамта, энэ асари ехэ программые бодото дээрэнь бэелүүлхэ хэрэгтэ хүн бүхэн, коллектив бүхэн өөрынгөө хубитые оруулха байhанаа баhал гүйсэд ойлгоно ха юм даа.

Һаяшаг совхозой hаалиин комплекснуудта, гахайн фермэнүүдтэ, машина, тракторай мастерскойдо олон хүнэй хабаадалгатай суглаанууд болоо hэн. «1981—1985 онуудта, мүн 1990 он хүрэтэрхи үедэ СССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүд» тушаа партиин XXVI съезд дээрэ харгадаха КПСС-эй ЦК-гай проект тэндэ үргэнөөр зүбшэн хэлсэгдээ. Олохон малшад, гахайшад, зооветмэргэжэлтэд үгэ хэлэхэдээ, ажахынгаа гол hалбаринуудые саашадань хүгжөөхэ, илангаяа адууhа малай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ талаар юу хэхэ ёhотойбибди, ажалдамнай ямар дутуу дундануud биибгэжэ өөhэдынгөө hанажа, бодожо ябаhан юумэнүүдые хэлээ. Илангаяа мал ажалда бии байhан дутагдалнуудые түргэн усадхаха, ажалай эмхидхэлые hайжаруулха, үйлэдбэридэ шэнэ түрүү онол аргануудые нэбтэрүүлхэ тухай олон hанамжанууд хэлэгдээ.

Жэшээлхэдэ, Фофоновско фермын түрүү hаалишан, жэлhээ жэлдэ үнеэн бүриhөө 3000 килограммhаа дээшэ hү hаадаг Л. А. Изюрьева нигэжэ хэлээ: «Манай үнеэд үүлтэрээр муу бэшэ, тэдэмнай үбhэ тэжээлээршье дуталданагүй. Теэд hү hаалимнай түргэн дээшэлнэгүй. Үнеэн бүриhөө жэлдээ 3000 килограмм hү hаадаг хүнүүднай олошорхын орондо улам үсөөржэ байна. Һү hаалиие дээшэлүүлхэ тушаа шухала хэмжээ абаха саг ерээ».

Энэ ажаглалтань тон зүб. Манай совхоз үнинhөө хойшо hү hаалиин мал болон гахай үсхэбэрилдэг гол шэглэлтэйгээр мэргэжэhэн, энэ талаараа район, республика доторо эгээл томо ажахынуудай нэгэн гээшэ. Тусхайлбал, ажахын фермэнүүдтэ бүхыдөө 1027 үнеэд тоологдоно. Жэлдээ 30 мянга үлүүтэй центнер hү гүрэндэ худалданабди. Үнгэрэгшэ табан жэлдэ сагаан эдеэ үйлэдбэрилгэ урда табан жэлэйхиhээ 17 процентээр ехэ болоо. Манай түрүү hаалишад Л. А. Изюрьева, А. С. Кострикова, А. Е. Балдакова гэгшэд үнеэн бүриhөө жэлдээ 3000 килограмм hү hаадаг болонхой.

Хэды тиигэбэшье гол hалбаридамнай туйлагдаhан зарим тэды үрэ дүн бидэнэй hанаае яашье амаруулнагүн. Бүри хэдэн жэлэй саада тээ совхоздо үнеэн бүриhөө дунда зэргээр 2400 килограммhаа дээшэ hүн hаагдадаг болоhон юм. Теэд энэмнай саашадаа өөдөө болохоёо болишонхой.

Жэшээнь, үнгэрhэн жэлдэ ажахыда үнеэн бүриhөө оройдоол 2300 гаран килограмм hүн hаагдаа. Тэрэнhээ уламжалан, hү абаха, гүрэндэ худалдаха табан жэлэйнгээ түсэбые дүүргэжэ шадаагүйбди. Энээнтэй хамта абтаhан hүнэй өөрынь үнэ сэн жэлhээ жэлдэ дээшэлжэ байна.

Һүүлэй хэдэн жэлдэ тохёолдоhон ган гасуур эдэ бүгэдэдэ бага бэшэ нүлөө үзүүлээ гэжэ хэлэхэ шухала. Гэбэшье эндэ гансахан сагай уларил зэмэтэй бэшэ. Ажалаймнай эмхидхэлдэ дутагдалнууд баhал үсөөн бэшэ бии гэжэ мэдэрхэ ёhотойбди.

Бүри юhэдэхи табан жэлдэ бидэ жэжэ фермэнүүдые томодхоод, зарим отделенинүүдээ зохихо рууну мэргэжүүлжэ эхилhэн байгаабди. Жэшээнь, дүрбэн отделенимнай hү, үхэрэй мяха, тараа үйлэдбэрилгөөр мэргэжүүлэгдээ hэн. Нүгөө гурбан отделени гахай үсхэбэрилхэ шэглэлтэй болгогдоhон.

Тэрэ үедөө тэдэ фермэнүүднай яhала томо, оньhожоруулагдаhан, мэргэжүүлэгдэhэн гэжэ тоотой байгаа hааб даа. Теэд мүнөөмнай сагай эрилтэ ондоо болоо, хуушанайхяараа хүдэлжэ холо ошогдохогүй гэжэ үдэр бүриин ажабайдал харуулна. Юуб гэхэдэ, hаалиимнай зарим фермэнүүд үшөөл жэжэ байна бшуу. Тэндэ оньhожоруулга, түрүү технологи хэрэглэхэнь бэрхэтэй болоно. Малайнь байранууд хуушараа. Һаалишад, малшад ходо дуталдана.

Эгээл энэн дээрэhээ Быковско фермын дэргэдэ 800 үхэрэй байха hаалиин томо комплекс барюулжа байнабди. Тиихэдэ Хандала тосхоной hаалиин комплексые үшөө үргэдхэжэ, тэндэ тугалай шэнэ байра бариад, хамтадань 560 үхэр байлгадаг болохо зорилготойбди. Мүн Фофоновско фермые томодхохоор хараалнабди. Энээнэй ашаар мүнөө байhан дүрбэн фермын орондо гурбан комплекс бии болгогдохо ушартай.

Гэхэтэй хамта манай ажахыда малай байра баридаг 590-дэхи ПМК болон барилгын бусад эмхинүүд үшөөл мууса хүдэлнэ, шухала барилганuудые саг соонь ашаглалгада оруулнагүй, унжагайруулна гэжэ гомдохо байнабди. **Хүдөөгэй барилгын организацинуудые техникээр, шухала хэрэгсэлнүүдээр hайса хангаха, тэдэнэй харюусалгые ехэ болгохо, эрилтэ шангадхаха хэрэгтэй гэжэ hанагдана.**

Саашадань hү ехээр абадаг болохын тула малайнгаа үүлтэр hайжаруулха, селекционно хүдэлмэри зүбөөр эмхидхэхэ болонобди. Тиимэhээ эмэ тугалнуудые нарайhаань нарин харууhанда байлгажа, зүбөөр түлжүүлэн, hү ехэтэй, бэеэр сула гунжадые жэл бүри олоор фермэнүүдтэ үгэхэ зэргэтэйбди. Харин мүнөө фермэнүүдтэ байhан зарим үнеэд үүлтэр муутай дээрэhээ тэжээл ехээр эдижэ үлүүсэ таргалаад лэ, hү өөдтэй үгэнэгүй ха юм. Тэдэниие хуу hэлгэхэ хэрэгтэй. Ажахыгаараа үнеэн бүриhөө жэлдээ 2800 килограммhaa дээшэ hү hаадаг болоо hаамнайл энэ hалбари ашаг олзо ехэтэй байха бшуу.

Энээнhээ уламжалан, баhа нэгэ иимэ асуудалда тогтохоор. Совхознай мүнөө hү ехээр абахынгаа хажуугаар, бүхы тугал, буруу, хашарагуудаа өөhэдөө түлжүүлжэ, шахажа, мяханда тушаанабди. Гансахан нёдондо 10 гаран мянган центнер үхэрэй мяха гүрэндэ худалдаа юм.

Хэрбээ район доторнай мяханда тушаагдаха эрэ тугал, буруунуудые түргэнөөр түлжүүлдэг, шахадаг, тусхай мэргэжэлтэй, ажахынууд хоорондын хамжаанай нэгэдэлэй эмхидхэгдээ hаань, алишье талаараа hайн байгаа гэжэ hанагдана. Бидэ тэдээндэ эрэ тугал, буруунуудаа тушаагаад, өөhэдөө hү hаалия дээшэлүүлхэ, гахайн мяха абаха гол зорилгодоо бүхы анхаралаа хандуулха hэмди. Тиимэ предприяти эмхидхэхэ тухай хөөрэлдөөн үнинэй болодог, теэд тэрэнь хүсэлдэнэгүй.

Совхознай жэлдээ 20 hайса гаран мянган поршоонхо абажа, хамтадань 15—16 мянган центнер гахайн мяха гүрэндэ худалдадаг. Үнгэрhэн табан жэлдэ поршоонхо абаха, тэдэнэй шэгнүүр нэмээхэ, гахайн мяха гүрэндэ худалдаха түсэбөө амжалтатайгаар дүүргээ hэн. Ажахын түрүү гахайшад бүришье эрхим үрэ дүн туйлаа. Красноярай фермын дүршэлтэй бэрхэ гахайшан А. А. Орлова табан жэлдэ 4000 поршоонхо абаха аад, 4730 поршоонхо абажа томо болгоод эхэhээнь hалгаагаа. Мүн үнинэй гахайшан А. Н. Муравьева түрүү нүхэрhөө баhал гээгдээгүй.

Гэхэтэй хамта гахай hайнаар үсхэбэрилхэ, мяха ехээр абаха арга боломжо үшөөл гүйсэд хэрэглэгдэнэгүй. Илангаяа эхэhээ hалгаагдаhан поршоонхонуудые байлгадаг Быковско фермын байра хуушараа, тэндэ жэжэ гахайнуудые hайнаар, түргэнөөр түлжүүлхэ арга боломжо үгы шахуу. Тиимэhээ Романовка тосхондо мүнөө байhан гахай шахадаг фермые үргэдхэжэ, тэндэнь поршоонхонуудые түлжүүлхэ ехэ байрануудые түхеэрхэ, тэрэниие бүхыдэнь тусхай комплекс болгохо hанаатайбди. Тиигэжэ нэгэ доро 7 мянган гахай шахадаг, 5 мянган шахуу поршоонхо түлжүүлдэг болохо зэргэтэй.

Мяха, hү ехээр үйлэдбэрилхын тула ороохо таряа, хартаабха, тэжээл элбэгээр абадаг болохо ёhотойбди. Теэд тарялан, сабшалан hайнаар үтэгжүүлдэг, уhалдаг болоогүй hаа, үндэр ургаса абахань бэрхэтэй гэжэ hүүлэй жэлнүүдэй дүн харуулна. Урдань муртэй ургаса үгэдэггүй Тугаринска болон Никольско сабшалан дээрэ луговодууд В. Г. Антипов, Ю. А. Мордовской гэгшэд нёдондоной гандуу жэлдэ 20 гаран центнер үбhэ абаа hэн. Харин тиихэдэ бэшэ газарнуудhаа гектарай миил 6—7 центнер ургаса абтаа.

Совхоз 10 мянган гектарта таряа ургуулдаг, үшөө 550 гектарта хартаабха таридаг юм. Энэ газарhаа найдамтай hайн ургаса абахын тула тэндэ үтэгжүүлгэ ехээр гаргаха, уhалха хэрэгтэй. Бидэ нэгэ отделениие тэжээл үйлэдбэрилхэ мэргэжэлтэй цех болгообди. Тиигээд тэрээндэ аргатай соонь трактор, машина олоор үгөөбди. Мүнөө тэрэ цехэй отряд (бригадирынь С. П. Сидоров) намар-үбэлэй үедэ тарялан, сабшалан дээрэ 13 мянган тонно шэбхэ зөөгөө. Үшөө 3 мянган тонно шанаржуулагдаhан торф хартаабхын газарта гаргагдаа.

Тиигэбэшье «Сельхозхимия» нэгэдэлэй районой эмхиин зүгhөө манда ехэ туhаламжа хэрэгтэй болонхой. Романовка шадар шэбхэ торф хоёрые худхажа обоолhон 500 мянган тонно үтэгжүүлгэ хэбтэнэ. Тэрэниие тарялан, сабшалан дээрээ өөhэдынгөө хүсөөр зөөжэ хүшэ хүрэхэгүй байнабди.

Жэл бүри аяар 550 гектарта хартаабха тарижа, hайнаар ургуулхамнай тон бэрхэтэй болоно. **Юуб гэхэдэ, манда хартаабха тариха, ургасын хойноhоо харууhалха, хуряажа абаха элдэб техникые шэрэхэ МТЗ-82 тухэлэй трактор дуталдана. Һүүлэй хэдэн жэлдэ нэгэшье тиимэ трактор манда үгтөөгүй. Энэ талаар Госкомсельхозтехникын нэгэдэл совхоздо туhалха аабза гэжэ hанагдана.**

Ажахыдамнай ехэ бага юhэн тосхон бии. Тэдэнэй зариманда клубуудынь хуушараа, тэндэ оройдоол эхин болон найман классай hургуулинууд бии. Олондонь хүүгэдэй сад-ясли байхагүй. Тиимэhээ залуушуул, илангаяа hая айл болоhон, бага үхибүүдтэй айлнууд тэндэ тогтоногүй, ондоо организаци, предприятинуудта хүдэлхөөр ябашана.

Иигээд ерэхэдээ, энэ табан жэлдэ ажаhуудалай барилга, тэрэ тоодо залуушуулай эрилтэдэ таарахаар гэр байра олоор бариха болонобди. Хэрбээ үнгэрэгшэ табан жэлдэ совхозой түбтэ 5,5 мянган дүрбэлжэн метр гэр байра баряа hаа, саашадаа имагтал отделенинүүдтэ гэр байра олоор бодхоохобди. Мүн тэндэ hургуулиин байшангуудые, клуб, хүүгэдэй сад-ясли бариха шухала болоно.

Энэ табан жэлдэ совхоз жэлдээ дунда зэргээр 35 мянган центнер hү, 23 мянган центнер мяха худалдаха зорилготой. Тэрэшэлэн жэл бүхэндэ 28 мянган поршоонхо, 1700 тугал абажа түлжүүлхэ байнабди.

В. МИХАЛЕВ,
Кабанскын районой «Шергинский» совхозой парткомой секретарь.

Совет ороной дотор

ҺҮРЭГТЭНЬ ГАНСАЛ ҺАРЛАГУУД

БЕЗЕНГИ (Кабардино-Балкарай АССР). Һарлагуудые үсхэбэрилгэ хадаа Кабардино-Балкарай мал ажалай шэнэ hалбари болоно. Табан жэлэй саада тээ түрүүшын 100 hарлаг Тувын АССР-hээ худалдажа абаhан байгаа. Һүүлдэ хадата ажахынуудhаа үшөө эды шэнээн hарлагууд нэмээгдээ hэн.

Мүльhэн оройтой шэлэнүүдэй хярхагта оршодог Безенгиин хабшал hарлагуудай шэнэ нютагынь болонхой. Мүнөө тэдэнэй тоо 600-да хүрөө.

—Мал ажалай ямаршье hалбари hарлагуудые үсхэбэрилгэтэй тэнсэхэгүй байна гээд үнэншөөбди. Тэдэниие харууhалхада гаргашань тон бага байна, — гэжэ «Путь к коммунизму» колхозой түрүүлэгшэ М. Лелюкаев хөөрэнэ. Жэлэй ямаршье сагта hарлагууд имагтал хагда ногоондо ябадаг юм. Һарлагай центнер мяханай өөрынь үнэ сэн, малай мяханда орходоо, табан дахин хямда болоно үгэнэ.

ЗАВОДУУДАЙ ПРОДУКЦИ—ТЭЖЭЭЛ

ЖИТОМИР. Халаанда 50 тонно холимог тэжээл бэлэдхэхэ зэргэтэй Червоноармейскэ холимог тэжээлэй завод түрүүшынгээ продукци hаяхан үгэбэ. Монсойлгогдоhон тэжээл, витаминаар баян ногооной ба шэлбэhэнэй, гурил бэлдэхэ цехүүд, ороохо хадагалха хүсэ ехэтэй элеватор ба бусад барилганууд үйлэдбэриин комплексдо ороно.

Мүнөөнэй түхеэрэлгээр хангагдаhан түгэс оньhожоруулагдаhан заводууд областиин мал ажалай 18 зонодо хүдэлнэ. Тэдэнэй туд бүхэниинь дүтэ шадарай 20—25 ажахые хангадаг юм. Шефүүдэй — промышленна предприятинуудай коллективүүдэй туhаламжаар монсойлогдоhон тэжээл гаргаха цехүүд түхеэрэгдээ юм.

Ороохо тарияанай үлэгдэл болбосоруулгые индустрижүүлгэ хадаа область доторо бэелүүлэгдэдэг тэжээл үйлэдбэрилгые хүгжөөхэ комплексэ программын шухала хубинуудай нэгэниинь болоно. Тус программын ёhоор, тэжээлэй ургамалнуудай таригдадаг талмай нилээд үргэдхэгдөө, ехэ талмайн газар hайжаруулагдаа. Тэжээлдэ нэмээгдэхэ минеральна зүйлнүүдэй завод ашаглалгада оруулагдаа, шубуунда эдюулэгдэхэ холимог тэжээл гаргаха автомат-заводой барилга дүүргэгдэжэ байна. Колхозууд хоорондын холимог тэжээлэй заводууд 350 мянган тонно ороохо тарияанай үлэгдэлнүүдые болбосоруулха аргатай.

«АРТЕГЭЙ» ШЭНЭ СЕЗОН

ГУРЗУФ (Крымскэ область). В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ «Артек» гэhэн пионернүүдэй бүхэсоюзна лагерьта шэнэ жэлэй түрүүшын сезон баярай оршон байдалда нэ[...] дэбэ. Манай Эхэ ороной б[...] хы захa булангуудhaa [...] мянган хүбүүд, басагад эн[...] сугларанхай.

«Артегэй» энэ жэлэй се[...] зон онсо болоно. КПСС-[...] XXVI съездын хүндэлэл[...] үхибүүд «Зүрхэ сэдьхэл[...] рээ хүлеэн абажа, ажал хэр[...] гээрээ харюусабабди» г[...] hэн слет үнгэргэhэн ба[...] на. Тэдэ амжалтанууд туха[...] даа коммунистнуудай хура[...] даанда элидхэхэ юм. Па[...] тиин ветеранууд, КПСС-[...] съезднүүдэй делегадууд, т[...] бан жэлэй габшагайшуу[...] эрдэм наукын болон соёл[...] ажал ябуулагшад, Олимпи[...] да-80-най баатарнууд пио[...] нернүүдтэ айлшалдаг бай[...]

Улаан галстугтайшуула[...] республикын ээдые ол[...] hонирхолтой уулзалгануу[...] аяншалганууд, спортын м[...] рысөөнүүд хүлеэнэ. Гадаа[...] оронуудhаа ерэhэн үет[...] нүхэдтээ хамта тэдэнэр h[...] налаа нэгэдэлгын мити[...] нүүдтэ хабаадалсаха, сов[...] арадай революционно, да[...] шалхы ба ажалай алдар с[...] лын газарнуудаар ябаха, з[...] хёохы конкурснуудта [...] баадажа, хаба шадалаа ту[...] шаха юм.

Бүхы дэлхэй дээрэ мэд[...] жэ үхибүүдэй лагерь жэлh[...] жэлдэ урган бэхижэнэ. Ш[...] фүүдынь—Улаан тугта Х[...] ра далайн флодой морягу[...] далайн-сэрэгэй темээр бү[...] ли выставкэ тэдээндэ бэл[...] лээ юм. Хизаар ороноо ш[...] жэлгын музей шэнэдхэгд[...] спортивна гимнастикын ко[...] плексын, бусадшье бари[...] дүүргэгдэжэ байна. «Артег[...] хоёрдохи ээлжээнэй бари[...] үргэлжэлүүлэгдэнэ.

НИКОЛАЙ КРЮЧКОВОЙ 103 РОЛЬ

МОСКВА. СССР-эй ара[...] артист, hаяхан Социал[...] Ажалай Геройн үндэр нэ[...] зэргэдэ хүртэhэн Никол[...] Крючковто Киногой түб[...] байшанда болоhон үда[...] зорюулагдаhан байна.

Манай Эхэ ороной б[...] тарлиг намтартай хууда[...] нуудые Н. Крючковой эк[...] дээрэ үнэншэмэ бодото[...] харуулhан рольнуудаар аж[...] лажа болохо.

Сценын ба экранай эл[...] тэ ехэ артистые амаршал[...] яа искусствын ажал яб[...] лагшадтай хамта ниисл[...] хотын промышленна пр[...] приятинуудай түлөөлэгш[...] Москва шадарай хүдөө[...] ажалшад ерэhэн байна. [...] наhанай дабаанда хүр[...] артист эдэнэртэй үнинэй [...] рилсаа холбоотой юм.

—103 роль наадаhан б[...] наб,—гэжэ Николай А[...] насьевич хэлэнэ. — Ми[...] ажалые үндэрөөр сэгн[...] нэйнь түлөө түрэл парти[...] Эхэ орондоо хизааргүй [...] баяртайб. Энэ ехэ шаг[...] дань имагтал шэнэ бү[...] лээрээ харюусажа бол[...] гэжэ би hананаб. Үшөө [...] рольнуудые наадаха хү[...] тэйб.

(ТАСС)

МАРКСИСТСКО-ЛЕНИНСКЭ hуралсал

ГҮНЗЭГЫГӨӨР ШУДАЛХА ЗОРИЛГОТОЙ

Партиин XXVI съездэдэ харгадаха КПСС-эй ЦК-гай проектые Захааминай районой Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай ажалшад гүнзэгы анхаралтайгаар шудалан үзэжэ байна.

Гол шэглэлнүүдэй проектые шудалалга экономическа болон коммунис ажалай hургуулинуудта КПСС-эй ЦК-гай октябриин (1980 он) Пленумэй материалнуудтай тон нягта холбоотойгоор ябуулагдана.

Комбинадай экономическа hургуулинуудта hурагшад Гол шэглэлнүүдэй проекттэй мүнөө үедэ тус тустаа танилсанхай. Энээнэй тула хамтын уншалга, политинформаци болон хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэбэ.

Гол шэглэлнүүдэй проектые гүнзэгыгөөр шудалхын тула тэрэнэй хэhэг бүхэниие өөрынгөө участок, бригадын ажал хэрэгтэй заабол нягта холбоотойгоор шагнагшад үзэхэ ёhотой гэжэ Холтоhоной уурхайн пропагандист нүхэр В. Ф. Кондратюк хөөрэнэ.

—КПСС-эй XXVI съездын бэлэдхэл эдэбхитэйгээр ябуулха үедэ байгша hуралсалай жэл үнгэржэ байна,—гэжэ экономическа hуралсалай талаар комбинадай соведэй түрүүлэгшэ нүхэр М. И. Семенов онсо тэмдэглэбэ. — «Ленинскэ коммунис парти—манай үе сагай оюун ухаан, нэрэ хүндэ, hэшхэл» гэhэн темэтэй түрүүшын хэшээлhээ эхилэн, ажалай ашаг үрэ дээшэлүүлхын түлөө хүдэлөөндэ шагнагшад эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Олохон хүдэлмэришэд, инженернүүд «Съездын урда тээхи үдэр бүхэниие—ленинскэ габшагай ажалай вахтада үндэр бүтээсэ туйлажа тэмдэглэе» гэhэн үүсхэл гаргаа hэн. Комбинадай 850 ажалшад арбадахи табан жэлэйнгээ түсэб болзорhоонь урид дүүргэhэн байна. Тэрэ тоодо экономическа hургуулинуудта барандаа хабаадалсадаг Т. А. Валеевэй толгойлдог барилгашадай бригада, барилгашад—электрохабсаргагшадай В. А. Кащеевэй, Холтосоной уурхайн С. Г. Клиновицкий, Д. Г. Шевякин, В. И. Тихов, В. Д. Будаев, Б. Б. Базаров, В. И. Клушин, Л. А. Шелкунов болон Г. И. Шиловэй хүтэлбэрилдэг бригаданууд амжалтатайгаар ажаллана.

Хэшээлдээ бэлдэхэдэнь П. А. Коцюбын ба В. К. Старицынай ажалладаг hуралсалай комбинат пропагандистнуудта туhалдаг. Тус комбинадай дэргэдэ методическа hайн кабинедтэй, экономическа hуралсалай хэшээл үнгэргэдэг гурбан кабинедтэй методическа бааза байгуулагданхай. Методическа кабинедтэ хүсэд хүрэхэ hуралсалай ба методическа литература, харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүд бии. Зэдын комбинадай экономическа ажал ябуулгын үрэ дүнгүүдые хододоо харуулжа байдаг. Бүхы курсануудта хэрэглэхэ литература болон методическа заабаринууд хэшээл бүхэнэй урда тээ бэлэдхэгдэдэг. Энээнэй аша туhаар пропагандистнууд hайнааршье, түргэнөөршье ээлжээтэ хэшээлдээ бэлдэхэ аргатай байдаг. Кабинедэй хүдэлмэрилэгшэд тэдээндэ хэрэгтэй үе сагтань мэргэжэл түгэс заабари үгэдэг.

Комбинадай ажалшад экономическа hуралсалда жэлhээ жэлдэ бүри улам hонирхон хабаадана. Жэшээнь, 1979—1980 онуудай hуралсалай жэлдэ комбинадай ажалшадай 68 процентнь экономическа hургуулинуудта хабаадалсаа hаа, харин байгша жэлдэ шагнагшадай тоо 71 процентдэ хүрэбэ. Ажалшадай экономическа hуралсал үйлэдбэриин түрүү дүй дүршэл шудалалгада, мүрысөөнэй хүгжэлтэдэ болон ажалдаа коммунис ёhоор хандалгада ехэ нүлөө үзүүлнэ. Ажалай түрүү онол аргануудые элирүүлэн оложо, дэлгэрүүлхын тула комбинадта жэл бүри мэргэжэл шадабариин конкурснууд үнгэргэгдэдэг.

Дурсагдаhан hуралсал ажалшадай зохёохы эдэбхи үүсхэл дээшэлүүлдэг гэжэ тэмдэглэлтэй. Жэшээнь, урданайхида орходоо, арбадахи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ hураггүй олон уралан нарижуулгын дурадхалнууд үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдээ. Тэдэнэй экономическа ашаг үрэнь хахад миллион тухай түхэригтэ хүрэбэ.

Пропагандистнуудай мэргэжэл шадабари дээшэлүүлхын тула экономическа hуралсалай соведэй гэшүүд hара бүри сугларжа, саг үргэлжэ хүдэлдэг пропагандистнарай бэлиг шадабари дээшэлүүлхэ hургуулида тэдээнтэй хэшээлнүүдые үнгэргэдэг юм. Нээмэлшье хэшээлнүүд ехэ туhатай байдаг. Яажа хэшээлэйнгээ саг зүбөөр хэрэглэхэб гэжэ пропагандистнууд эндэ анхаралтайгаар адаглажа абадаг, хэшээлнүүдые үнгэргэлгын методикые зүбшэн хэлсэдэг.

Комбинат ба цехүүдэй ажалай гол шухала дүнгүүдые харуулhан экономическа тодорхойлолготой бюллетень hара бүри гарадаг. Пропагандистнуудай хэрэглэжэ байхын тула цехэй тодорхой экономикые элирхэйлhэн тоо, баримтануудые толилhон схемэ, диаграмманууд бэлдэгдэдэг. Эндэ ажалай бүтээсэ өөрын үнэ сэн, материал, түлишэ, электрын элшэ хүсые алмалта, ажалай ба технологическа журамай байдал гэхэ мэтэ харуулагдана.

Техническэ ба партийна библиотекэнүүд пропагандистнуудта ехэ туhа хүргэдэг.

Эрхим пропагандистнуудай түрүү дүй дүршэл тухай материалнууд районно газетэдэ толилогдодог.

Үнгэрhэн hуралсалай жэлэй үрэ дүнгүүдые согсолхын тула научно-практическа конференци экономическа hуралсалай жэлэй эсэстэ болодог заншалтай.

600 хүнэй нэгэ доро hураха тусхай түхеэрэлгэтэй. 21 кабинет комбинадта бии.

Урда жэлнүүдэй дүнгүүдые хаража үзэхэдэ, экономическа hуралсалай ашаар социалис мүрысөөнэй нүлөө улам ехэ болгохо арга боломжо олдоно. «Шиниин социалис уялга», «Инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэ бүхэнэй зохёохы түсэб» гэhэн хэшээлнүүд бүхы экономическа hургуулинуудта үнгэргэгдэбэ. Энэ хүдэлмэри яhала ехэ үрэтэй байба. Жэшээнь, А. С. Иванов, С. Г. Клиновицкий болон В. И. Титовой даадаг участок, бригаданууд нёдондо жэлэйнгээ түсэбүүдые болзорhоонь холо урид дүүргэhэн байха.

Партиин XXYI съездэдэ харгадаха КПСС-эй ЦК-гай проектые гүнзэгыгөөр зүбшэн хэлсэхэ тон харюусалгатай зорилго Зэдын комбинадай пропагандистнуудай урда мүнөө табигданхай. Тус проектые коллективэйнгээ бодото ажал хэрэгүүдтэй холбожо, зүбшэн хэлсэлгэ хадаа комбинадай бүхы хүдэлмэриин ашаг үрэ дээшэлүүлгэдэ ехэхэн нүлөө үзүүлхэ байhаниинь дамжаггүй.

А. КОЛОКОЛОВА,
КПСС-эй обкомой политгэгээрэлэй байшангай консультант.

СЭДЬХЭЛЭЙ УРЯАГААР

Дээдэ-Һоёртодо түхеэрэгдэhэн шахамалнуудай баазын малшадай дунда залуушуул жэл бүри олошоржо байна. Эдэнэрые эндэ хүдэлэгты гэжэ хэншье баалана, баадханагүй, өөhэдынгөөл дураар, зүрхэнэйнгөө уряагаар колхозой мал ажалтай хуби заяагаа холбоно.

Дунда hургуули дүүргэhэнэй hүүлээр Леонид Билтагуров, Слава Батуев ба Макар Чагдуров гурбан түрэл нютагтаа ажаллажа байтараа, сэрэгэй албанда абтажа, хоёр жэл соо албаяа нэрэтэй солотойгоор, үнэн сэхээр дүүргээд, гэртээ бусажа ерээ hэн. Удаан саг соо тэдэнэр амараншьегүй колхозой правлениидэ ерэжэ, «бидэ гурбаниие малшад болгогты», — гэжэ мэдүүлээ юм.

— Малшан болохо гээшэмнай эгээл хүнгэн хэрэг бэшэ. Энэмнай хүшэр хүндэ байдалтай, олон бэрхэшээлнүүдшье дайралдаха, hайн бодожо үзээ гүт? — гэжэ правлениин түрүүлэгшэ А. С. Иринчеев тэдэнэртэ хандажа, шэртэн хараад hуугаа бэлэй.

— Бидэнэр бэрхэшээлhээ сухарихагүйбди, хараарайгты, — гээд бултанайнгаа зүгhөө Славка хүбүүн харюусаа.

Тиигэжэ шахамалнуудые тэдэнэр харууhалалсаха болоо hэн. Хоёр жэл соо бүхэжэжэ, хүдэржэжэ ерэhэн хүбүүдтэ бар хүсэнэй хүдэлмэри яhала хаба соонь тудаа. Тэдэнэр саhатай, боройтой, халуун хүйтэн саг болоно гэхэ мэтэ гомдол барингүй богонихон болзор соо даалгабарита ажалдаа дадажа, дурлажа захалаа.

Эндэхи коллективэй түрүүшүүл: республикын габьяата малшан Демит Самбуевич Батуев, республикын габьяата механизатор Владимир Лобсонович Гергенов гэгшэд залуу малшадта эсэгэ ёhоор туhалалсажа, дэмжэлсэжэ байгаа.

Аха заханарай ажалай дүй дүршэл халан абаhан, урма зоригтойгоор оролдоhоной ашаар ажалай түрүүшүүлhээ тэдэнэр балайшье гээгдэнгүйгөөр хүдэлжэ ябана.

— Түрүүшын үдэрнүүдhээ эхилжэ, тэдэнэр оролдосотойгоор ажаллажа эхилээ hэн. Тиихэдэнь бэрхэ малшад болохол хүбүүд гэжэ бодоо hэм, — гээд, Демит Самбуевич Батуев мүнөө хөөрэдэг.

Иигэжэ эдэнэр дүүрэн эрхэтэй малшад болоо. Шэнэ жэлэй нэгэдэхи кварталда колхоз 760 центнер мяха гүрэндэ тушааха түсэбөө алдарта hартиингаа ээлжээтэ XXVI съездын нээгдэхэ үдэр хүрэтэр үлүүлэн дүүргэхэ зорилготой. Мүнөө мяха худалдалга түлэг дундаа. Тиин тушаагдаhан малайнь тус бүриин шэгнүүр 360 килограммhaa доошо бэшэ, тарган гэжэ сэгнэгдэнэ.

Л. РИНЧИНО.

КИЕВ. В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ «Электронмаш» гэжэ нэгэдэлэй коллектив эрхим шанарай предприяти гэhэн үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй. Эндэ бүтээгдэhэн электронно тоолон тодорхойлолгын машинанууд СЭВ-эй гэшүүн-оронуудай захилаар эльгээгдэдэг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хабсаралгын цехэй аппаратура хинан шалгадаг мэргэжэлтэн коммунист В. И. Оселедько СМ-4 түхэлэй машинануудай хүдэлмэри туршажа байна.

ТАСС-ай фотохронико.

ШЭНЭ ТАБАН ЖЭЛЭЙ БУЛАД ХАРГЫНУУД

Манай ороной транспортын системэдэ гол hуури эзэлдэг түмэр замые нэмэжэ барихаар, ашаг үрыень дээшэлүүлхээр «1981 — 1985 онуудта, мүн 1990 он хүрэтэрхи үедэ СССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүдэй» проектээр хараалагданхай. Бүхы ашаанай гурбанай хоёр хубиhаа үлүүниинь ба хүн зоной 40 шахуу процентнь түмэр замаар зөөгдэдэг гээшэ. Шэнэ табан жэлдэ автомобилиин транспортын булюу түргөөр хүгжөөгдэхые хараалагдаhаншье hаань, түмэр замай транспорт урдынхяараал ашаанай ехэнхи хубиие зөөдэг байха. Автомобиляар ашаа зөөлгэ 1,4 дахин ехэ болохо зэргэтэй. Манай орон дотор түмэр замай транспортаар тон ехэ хэмжээнэй ашаа, мүн хүн зониие зөөдэг юм. Жэлдээ 3,5 триллион тонно-километр хэгдэдэг. Энэнь хадаа дэлхэй дээрэхи түмэр замай бүхы транспортаар ашаа зөөлгын хэмжээнэй хахадhаа үлүү хубинь, США-тай сасуулхада, гурба шахуу дахин ехэ болоно. Манай ороной түмэр замай утань 140 мянган километр болодог гэхэ гү, али бүхы дэлхэйн түмэр замай утань 11 процент болодог. США-тай, Канадатай ба Баруун Европотой сасуулхада, манай орондо түмэр замай километр бүхэниинь 6—7 дахин ашаг үрэтэйгөөр ашаглагдадаг байна. Гэхэтэй хамта поезднуудай ябаха график эбдэгдэдэг, ашаа саг болзортонь асархагүй, мүн вагонуудай ашаа буулгагдангүй hаатажа, ехэ гарзада орохо ушарнууд дайралдадаг. СССР-тэ транспортын эршэмтэйгээр хүгжөөгдэжэ байгаашье hаань, тэрэ ороной улам ургажа байгаа хүсэ шадалhаа гээгдэжэ ябана. Холын зайда зөөгдэхэ зэргэтэй ашаан тон ехэ.

Үлүүсэ холо зайда ашаа зөөлгые али болохоор хорооho, олзоборилогдодог газартань түүхэй эдүүд болон материалнуудые болбосоруулан шанаржуулгые үргэдхэхэ гээшэ арбан нэгэдэхи табан жэлдэ шиидхэгдэхэ зорилгонуудай нэгэниинь болоно. Түмэр замуудые шэнэдхэн hэльбэхэ ба тэрэниие хүтэлбэрилгые hайжаруулха хэмжээнүүдэй хажуугаар шэнэ түмэр замуудай барилга үргэлжэлүүлэгдэхэ юм.

Шэнэ табан жэлдэ хараалагдаhан түсэбэй ёhоор, 5 мянган километрhээ бага бэшэ хоёрдохи зам баригдаха, 15 мянган километр түмэр зам автоблокировкоор түхеэрэгдэхэ, диспетчерскэ хүтэлбэриин түбтэй болохо байна. 1981 — 1985 онуудта 3,6 мянган километрhээ бага бэшэ шэнэ түмэр зам баригдахаар хараалагдана. Сибириин болон Алас-Дурнын байгаалиин нөөсэнүүдые түргэнөөр ашаглаха талаар хамаг түсэбүүднай Байгал-Амарай түмэр замай барилгаhаа дулдыдаха байна. Шэнэ табан жэлдэ Байгал-Амарай бүхы түмэр замаар поезднууд ябадаг болохо юм.

Ороной түмэр зам хүгжөөхые, поезднуудые hаадгүй ябуулха арга дээшэлүүлхые хараалhан хэмжээнүүд хадаа түмэр замаар ашаа зөөлгые 14—15 процентээр, хүн зониие зөөлгые 9 процентээр дээшэлүүлхэ байна. Гэхэтэй хамта Сибириин нефть ороной баруун районуудта түмэр замаар зөөлгые бага болгохо хэмжээнүүд абтаха юм. Һүүлэй хорин жэлдэ СССР-тэ нефть дамжуулдаг соргонуудай «хүсэ шадалай» 20 дахинhaa үлүүгээр дээшэлээшье hаань, Сибириин нефтиин зарим хубинь түмэр замаар зөөгдэжэ байhаар. 1951—1979 онуудта түмэр замай транспортаар шэнгэн түлишэ зөөлгэ 9-hөө үлүүгээр дээшэлжэ, түмэр замаар зөөгдэдэг бүхы ашаанай 15 процентнь болоно.

Тиимэ ехэ капитальна hомололго гаргашалангүй, түмэр замуудые шэнэдхэн заhаhанай ашаар ашаа зөөлгэ 1950 онhоо хойшо зургаа дахин дээшэлhэн байна. Гэбэшье hүүлэй жэлнүүдтэ зарим шухала замуудаар ашаанай болон хүн зониие зөөдэг поезднуудай дан олоор табигдаhан дээрэhээ поезднуудые нэмэжэ ябуулха гээшэ ехэ хэсүү болонхой. Транспортын талаар ажахын бодото эрилтэнүүдые хангадаг болохо, тэрэниие хүгжөөхэ нөөсэнүүдые байгуулха гээшэ шэнэ табан жэлэй гол зорилгонуудай нэгэниинь мүн.

1980 ондо түмэр замые хү[...] жөөлгэдэ 8,7 миллиард т[...] хэриг hомологдоhон байн[...] Энэнь, 1979 онойхидо орхо[...] доо, 8,5 процентээр ехэ юм.

Транспортые хүгжөөхэ про[...] грамма дотор байгаалиие ха[...] гаалха асуудалда ехэ анхар[...] хандуулагдана. Арбан нэгэд[...] хи табан жэлэй түсэбүүд[...] зохёоходоо, ондо ондоо [...] дэн бодомжонууд хэлсэгд[...] hэн байгаа. Байгаалиие ха[...] гаалха асуудалнуудые хар[...] да абаhан бодомжонууд б[...] талагдан абтаа hэн. Шэнэ т[...] бан жэлдэ электрын элш[...] хүсөөр хангагдаhан замууд[...] хүгжөөлгэдэ онсо анхар[...] хандуулагдаха. Табан жэл[...] эхеэр гол шухала 30 түм[...] замаар имагтал электрово[...] зууд, тепловозууд ябадаг б[...] лохо. Мүнөө бүхы зам[...] 30 гаран процентнь эле[...] трын элшэ хүсөөр [...] гагданхай. Арбан нэгэдэхи т[...] бан жэлдэ 6 мянган киломе[...] рэй замаар поезднууд эле[...] рын элшээр ябадаг болохо.

Вячеслав КОСТИКОВ,
АПН-эй корреспондент.

МҮНӨӨДЭР—ДАГЕСТАНАЙ АССР-эй БАЙГУУЛАГДАҺААР 60 ЖЭЛЭЙ ОЙ

АХА ДҮҮ АРАДУУДАЙ БҮЛЭ СОО

А. УМАЛАТОВ,
Дагестанай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ

Хүсэ шадалайнгаа, эрмэлзэл зоригойнгоо охин соо дүрэн орденто Дагестан алдарта һайндэрөө — автономно республикымнай 60 жэлэй ойе угтажа байна. Энэ үйлэ хэрэг республикымнай ажалшадай олон удха шанартай туйлалтануудаар, КПСС-эй XXVI съездэдэ зорилготой тудалдаа.

Түбэр хэдэ уламжалалай ССР-эй хүсэтэ хаалтанууд түргэн урасхалта мүрэн, Каспиин далай шахалай харгын саад сэсэрлиг болон үзэсхэлэнтэй нютаг болонхой. Дагестанай хүн амай ... Машина бүтээлгын ба металл болбосоруулгын, химическэ ба нефть болбосоруулгын, прибор бүтээлгын заводууд, колхоз, совхозууд, республикын комплекс ... оршоно.

Совет засагай тогтоогдохын урда тээ Дагестанай промышленность бүд нэхэдэг шыхан фабрикаһаа, хадаанай ба торхо амһартануудай заводуудһаа, мүн загаһадабаһалдаг хэдэн пунктһаа бүридэдэг һэн ха. Хүдөө ажахы тон хангалтагүй удаанаар хүгжөөгдэдэг һэн.

Агуухэ Октябрь Дагестанда бодото эрхэ сүлөө, шэнэ байдалай зол жаргал зааба. Тэрэнэй арад зон өөһэдөө өөһэдыгөө тодорхойлхо эрхэ оложо, өөһэдын гүрэн түрэ байгуулха аргатай болоһон юм. Дагестанай автономито Совет Социалис Республикые эмхидхэн байгуулха тухай декрет ВЦИК 1921 оной январиин 20-до гаргаа һэн.

Мүнөө 1630 мянган хүн зонтой Дагестанай автономито республикада 30 гаран наци, арад үндэһэтэд ажаһуудаг юм. Бүхы нацинууд болон арад үндэһэтэдэй түлөөлэгшэд депутатуудаар һунгагдаһан АССР-эй Верховно Соведэй бүридэлдэ ороно. Эдэ политическэ, экономическэ, социальна, соёлой ажабайдалай бүхы һалбаринуудта эдэнэй адли тэгшэ эрхэтэй байһыень бата найдамтайгаар батална.

СССР-эй арадуудай бата хани барисаан, интернациональна аха дүүгэй нүхэсэл хадаа Октябриин асари ехэ туйлалта мүн. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай жэлнүүдтэ эдэ шэнжэ шанарнууд илангаа элээр харагдаа һэн. Фашизмтай дайн байлдаанай талмай дээрэ Дагестанай 49 хүн эрэлхэг зоригой харуулжа, баатаршалга гаргажа, Советскэ Союзай Геройн үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэһэн, хэдэн арбаад мянган хүн СССР-эй дайшалхы ордена, медальнуудаар шагнагдаһан байгаа. 1970 оной май һарада газар хүдэлжэ, гай усалай болоходо, манай республика совет арадуудай аха нүхэсэлэй туһаламжые үшөө дахин мэдэрһэн болоод, һандарһан барилганууды, предприятинуудые, һургуулинуудые, больницануудые, байрын гэрнүүдые барихадань, оронойманай олон республиканууд, хизаарнууд болон областьнуудай түлөөлэгшэд Дагестанда туһаламжа үзүүлээ һэн.

Сулак мүрэн дээрэ баригдаһан хүсэтэ ГЭС бата нэгэдэлэй, хани барисаанай һүлдэ болобо. Соведүүдэй ороной далан үндэһэ яһатанай түлөөлэгшэд дагестанайхидтай хамта Чиркейскэ гидростанци дээрэ хүдэлһэн байна.

Росси гэгдэнги хизаар нютагые хүгжөөхэ түгэс автономито республика болгоһон асари ехэ туйлалтануудай тухай иимэ тоо, баримтанууд элиржэ байна. 1980 ондо промышленна үйлэдбэриин хэмжээн 1913 онойхиһоо 215 дахинһаа үлүүгөөр нэмэһэн байха юм. Автономито республикада элшэ хүсэнэй бата бааза байгуулагдаа. Мүнөө жэлэй турша соо 2 миллиард 837 миллион киловатт-час электрын элшэ хүсэн үйлэдбэрилһэн байна.

Хүдөө ажахые үйлэдбэриин мүнөөнэй хэрэгсэлнүүдээр хангалга, тэрэниие онһожоруулга, электрижүүлгэ, газар уһалалга, эрдэм наукын туйлалтануудые нэвтэрүүлгэ, революциин урда тээхи уеынхитэй жэшээд, продукци үйлэдбэрилгын хэмжээе 10 үлүүтэй дахин дээшэлүүлхэ арга олгобо. Виноградаринг, үрэ жэмэстэ ургамалнуудай талмай нилээд үргэдхэгдэбэ.

Революциин урда тээ һуурин тосхон бүхэнэй уншажа шадаха хүниие олохонь хэрэгтэй байһан хизаар нютагта бүгэдэ нийтын дунда һуралсал бэелүүлэгдээ. Һүүлэй 20 жэлэй турша соо республикын дээдэ һургуулинууда, техникумүүдтэ арад ажахын 120 мянган мэргэжэлтэд бэлдэгдээ. СССР-эй Наукануудай академиин Дагестанай филиалда, бусад дээдэ эрдэмэй 17 эмхи зургаанда эрдэмэй 130 доктор, 1300 гаран кандидат хүдэлнэ. Дагестанайхидай дунда СССР-эй Уран зохёолшодой холбооной 100 гэшүүн тоологдодог.

Түрэл Коммунис партиин анхарал оролдолгоор, тэрэнэй ленинскэ национальна политикын ашаар, агуухэ ород арадай туһаламжаар, Эсэгэ оронойманай аха дүү бүхы арадуудай бата нэгэдэлэй ашаар манай республикын экономикодо, соёл культурада, эрдэм наукада туйлалтада, тэрэнэй арад зоной байдал улам һайжаржа байна. Автономито республикын экономико ба соёлые хүгжөөхэ тухай сэрэглэлын анхарал хандуулһанайнь түлөө бүхы эрдэмтэ хүгжлөөр хүдэлхэ шармаан оролдоно.

(ТАСС).

Хасавюртовска районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз Дагестанай түрүү ажахынуудай нэгэн юм. Үнгэрһэн табан жэлэй турша энэ ажахы жэл бүри 3 миллион шахуу сэбэр олзо оруулдаг байгаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: колхозой һүнэй фермын комсомол-залуушуулай бригадын гэшүүд. Дундань — бригадир Басир Даудов.

ТАСС-ай фотохронико.

«Яруунадамнай ямар байнаб?»

гэһэн статья зүбшэн хэлсэнэбди

ЭМХИДХЭХЫ ШАДАБАРИ ХЭРЭГТЭЙ

«Буряад үнэн» газетымнай хуудаһануудай дээрэ «Яруунадамнай ямар байнаб?» гэһэн Д. Д. Ошоровой статья зүбшэн хэлсэлгэндэ республикымнай элдэб янзын мэргэжэлтэд, буряад хэлэнэй ба литературын багшанар, хүдөө бэшэгшэд, уншагшад хабаадажа, миниин һанахада, хэл удха шанартан, буряад хэлэ хүгжөөлгын талаар гол зорилгонуудые табиһан байнад. Энэ асуудалаар редакциин гү, али эрдэм шэнжэлэлгын институдай дэргэдэ ехэ зүбшэлдөө, зүблөө хэхээр болоо гэжэ һанагдана. Энээндэ хабаадагшад баһал һайн һайн дурадхалнуудые сохом оруулха байха.

Энэ асуудал мүнөө үедэ шухала болонхой гээшэ. Юуб гэхэдэ, зарим зон хэлэ, бэшэгэ мэдэхээ болижо, үндэһэн хэлэн дээрээ газетэ уншахагүй, буряад хэлэн дээрэ лекци болон олониитын, соелой элдэб хүдэлмэридэ хабаадахагүй болонхой гээшэ. За, энэ үедэ баһал шэхэндэ дарамжагүй үгэнүүд дайралдаха юм. Жэшээлхэдэ, энэ һая радиогоор хэды дахин дабтан байжа иигэжэ хэлэбэ: «**Шэргэгшэгүй шэмэг болохо шубуунай мяха аба...**» Яахадаа шубуунай мяхан шэргэгшэгүйн хажуугаар шөө шэмэг байха болоо юм? Иимэрхүү хөөрэлдөөн хаа-яа шардаг гээшэ.

Арад зоной үндэһэн хэлэн олошо хэдэн мянган жэлэй туршада хүгжэн, мүлирэн, мандан хүрэжэ ерээд лэ, элбэг баян, эли тодорхой, гоюн сэбэр байдагынь хэниишье мэдээжэ. Номой хэблэлдэ хуушанай һайхан үльгэр түүхэ, оньһон үгэ, арадай дуунууд, элдэб таабари үни удаанай хэблэгдээгүй байна. Урдань таабари, үльгэр түүхэ, оньһон үгэ хэлсэжэ, үндэһэн хэлэеэ улам саашань үльгам, баян болгон найруулдаг байһаниинь баһал мэдээжэ хэям даа. Манай эрдэмтэд, ном хэблэгшэд, уран зохёолшод, үльгэр түүхэ, хуушанай дуу, таабари, оньһон үгэ гэхэ мэтые суглуулан, хэблэлдэ оруулаа һаа, ехэл хэрэгтэй байгаа. Уриилдаанда түрүүлэн гараһан мориной соло, түрэдэ хэлэгдэдэг арай үреэл үгэ, түүдэгшын нааданда дуулагдаһан һайхан дуунууд мүнөө хаанашье олдохогүй юм. Тиигээд мүнөө нааданууд дээрэ юундэ дуу хаялсахаяа, һайн дуунай удхаар зорилгоо, амжалта туйлаһанаа харуулхаяа, баһа зарим дутуу дундаяа шүүмжэлхээ болигдошобо гээшэб? Энэ жанр хадаа хүмүүжүүлгын хэрэгтэ туһатай гэжэ һанагдана. Һүүлэй үедэ хуушанай мэдээжэ уран зохёолшодой рассказуудые, поэмэнүүдые, шүлэгүүдые багаар хэблэнэ гээшэбди. Х. Намсараевай хурса рассказууд, Ч. Цыдендамбаевай, Ц. Доной, Ж. Тумуновай уран зохёолнууд номой магазинда үсөөн байна.

«Буряад-ород словарь», «Ород-буряад словарь» хэблэгдэнхэй гээшэ ааб даа. Миниин һанахада, эдэ словарьнуудһаа гадна, «Үгүүлэл найруулгын» (фразеологическа) словарь» гаргаа һаа, баһал туһатай байгаа.

Баһа нэмэхэ һанамжа намда байна. Хүдөө һургуулинуудаар ябахада, ганса нэгэ иимэ ушар дайралдадаг. Буряад хэлэ ба литература үзэхэ хэшээлнүүд һургуулиин расписанида һүүлшын гү, али дабхасалдаһан часууд болгогдон табигдаһан байдаг. Тиихэдэнь үндэһэн буряад хэлэ үзэдэггүй һурагшад шууяад лэ, гэргээ харишахадань, нүгөө үхибүүдэйнь дабхар гү, али һүүлшын урогто һууханьхүшэр болодог бэшэ гү? Теэд буряад хэлэ үзэхэ дурагүй үхибүүд хомор байдаг. Һмагтал шадабаригүйгөөр табигдаһан, эмхидхэгдэһэн дээрэһээнь лэ зарим үхибүүд үндэһэн хэлэ, бэшэгээ үзэнгүй үнгэрдэг.

Үндэһэн буряад хэлэнэймнай тон хэрэгтэй байһаниинь хэндэш мэдээжэ. Үндэһэн хэлэеэ шудалан үзэлгэ хадаа Коммунис партиин ленинскэ национальна политикаһаа үндэһэтэй, тэрээнэй программа соо, мүн СССР-эй Конституциин хуудаһанда тон шухала зорилго гэжэ харагдаһаниинь мэдээжэ. Иимэ ушарһаа энэ хэрэгтэ анхаралаа табиха ёһотойбди.

Д. ДАГБАЕВ.

Мария Михайловна САХЬЯНОВА

Зүүн Сибирь болон Алас-Дурна зүгтэ Соведүүдэй засаг тогтоохын түлөө тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр хабаадаһан, 1916 онһоо КПСС-эй гэшүүн Мария Михайловна Сахьянова удаан саг соо хүндөөр үбшэлөөд наһанайнгаа 85-тай болоод яба тараа, 1981 оной январиин 15-да наһа бараба.

М. М. Сахьянова 1896 ондо Эрхүүгэй областиин Оһын районой Шэбэртэ тосхондо түрэһэн юм. Малышевска церковно-приходско һургуулиин дүүргээд, тэрэ Петроград ошожо, 1915 ондо Эхэнэрнүүдэй дээдэ курсада һуралсаа.

Эндэ Петроградай залуушуулай түрүү үзэлтэй түлөөлэгшэдтэй дүтөөр танилсажа, революционно ном һудар шудалжа эхилһэн байгаа. Жэл үнгэрхэдэ, М. М. Сахьянова РСДРП(б)-гэй Петроградска организациин зэргэдэ ороод, удаань партиин Петроградска комитедээр Путиловска заводой больницын кассада статистигаар хүдэлхөөр эльгээгдэһэн юм.

М. М. Сахьяновагай революционно эдэбхитэй хүдэлмэри полициин тагнуулшадай анхарал татаһан байгаа. 1916 оной һүүл багта полици тэрэниие баряжа, Выборгскэ эхэнэрнүүдэй түрмэдэ хаагаа һэн. Тиин Февралиин революциин урда тээхэнэ тэндэһээ сүлөөлэгдөө бэлэй.

Сүлөөлэгдэмсээрээ М. М. Сахьянова революционно тэмсэлдэ оролсожо, 1917 оной Февралиин революцида хабаадалсаба. Тиихэ үедэ тэрэ большевигүүдэй Петроградска организациин хоёрдохи городской райкомой аппарадта хүдэлжэ байгаа. 1917 оной апрельдэ М. М. Сахьянова Финляндска вокзал дээрэ В. И. Ленинтэй уулзалгада хабаадалсаа һэн.

1919 оной зун тэрэ Эрхүү бусажа ерээд, революционно эдэбхитэй ажал ябуулжа эхилээ һэн. 1917 оной намарһаа РКП(б)-гэй Эрхүүгэй комитедтэ хүдэлбэ, харин 1918 оной эхинһээ тэрэнэй хүтэлбэрилхы бүридэлдэ оробон байгаа.

М. М. Сахьянова үүсхэлээр 1918 оной хабар партиин Эрхүүгэй комитедэй дэргэдэ коммунистнуудай буряад бүлэг эмхидхэгдэн байгуулагдаа һэн. Тэрэ бүлэгынь Буряадай большевистскэ организациин эхи табиһан юм.

1918 оной май һарада М. М. Сахьянова буряад һурагшадай түлөө Совет засаг ... Центросибириин эмхидхэлэй талаар ... Контрреволюционно чехословакуудай үймөө буһалгаһан үедэ, Сибирьтэ Совет засаг унагаагдаһан, тэрэ арад зоной революционно хүсэнүүдые эмхидхэлгэ политическэ хүдэлмэри ябуулһан байгаа. Эрхүүгэй губерние сагаантанай эзэмдэһэнэй һүүлээр М. М. Сахьянова Алас-Дурна зүгтэ эльгээгдэжэ, Владивостогто нюуса байдалда хүдэлхэ ушартай болобо.

1919 оной эхинһээ 1921 он болотор тэрэ РКП (б)-гэй Алас-Дурнын комитедэй аппарадта хүдэлөө. 1921 оной һүүл багта тэрэ Москвадахи Свердловэй нэрэмжэтэ Комуниверситедтэ һурахаяа ороо һэн.

1924 ондо М. М. Сахьянова РКП (б)-гэй Бурят-Монголой областной комитедэй нэгэдэхи секретаряар һунгагдаба. 1929 онһоо ВКП (б)-гэй ЦК-гай аппарадта хүдэлбэ. Һүүлэй жэлнүүдтэ КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи Марксизм-ленинизмын институдта научна хүдэлмэрилэгшөөр ажаллаһан байгаа. 1956 онһоо тусхайта пенсионер юм.

М. М. Сахьянова партиин XV, XVI, XVII съезднүүдэй делегат байһан, ВКП (б)-гэй ЦКК-гай гэшүүнээр, ВКП (б)-гэй ЦК-гай дэргэдэхи КПК-гай гэшүүнээр һунгагдаһан, СССР-эй ЦИК-гай гэшүүнээр, СССР-эй нэгэдэхи зарлалай Верховно Соведэй депутадаар һунгагдаһан байгаа.

Коммунис парти болон Совет түрэн М. М. Сахьяновагай алдар габьяае үндэрөөр сэгнээ. Тэрэ Ленинэй хоёр орденоор, медальнуудаар шагнагданхай.

Коммунис партиин үнэн сэхэ басаган, социалис Эхэ ороной дүлэтэ патриот Мария Михайловна Сахьяновагай гэрэлтэ дурасхаал Буряадай ажалшадай, тэрэниие таниха, мэдэхэ бүхы хүнүүдэй зүрхэ сэдьхэлдэ хэтэдэ үлэхэл.

Модогоев А. У., Семенов Б. С., Саганов В. Б., Бирюков В. Г., Бадиев А. А., Лысов В. Ф., Потапов Л. В., Беляков А. М., Чукаев А. Д., Зинченко И. П., Шомоев К. К., Берещинов А. С., Верещагин Г. И., Ангапов С. В., Даржаев И. Д., Николаев Б. И., Черныш В. И., Черняков И. Д., Будажапов С. П., Убеев В. П., Осодоева Ф. М., Борисов Н. С., Ербанова С. Я., Пивоваров Н. Б., Хабалов М. М., Калашников К. А., Гаськов М. М., Похосоев Л. Я., Сафронов Р. С., Лубсанов Б. Л., Сахьянов В. А., Цыремпилон Д. Ц., Данилов В. С., Мункоев Н. И., Егорова Л. Я., Щекотов И. К., Циоудеев Ц. Ц., Майоров А. И., Ченкиров И. В., Эрдынеев Д. Д.

Музейнүүдэй эдэбхитэд суглараа

Һургуулинуудтахи хизаар ороноо шэнжэлэлгын музейнүүдые ба ленинскэ таһалгануудые хүтэлбэрилэгшэдэй республиканска семинар хоёр үдэрэй туршада үнгэргэгдэбэ. Республикын эдир аяншалагшадай станциин директор В. А. Колбин семинар нээгээ.

Буряадай нэгэдэмэл музейн директорэй орлогшо Н. В. Комиссарова «Һурагшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлгэдэ һургуулинуудай дэргэдэхи музейнүүдэй дүүргэдэг үүргэ» гэһэн лекци уншаба. Музейн научно-методическа таһагые даагша И. С. Клиновская, научна хүдэлмэрилэгшэд С. М. Малахирова, Н. Б. Бадмаева гэгшэд һургуулинуудай дэргэдэхи музейнүүдэй хүдэлмэриие хүтэлбэрилхэ тушаа зүбшэл заабари үгэһэн, дүй дүршэлөөрөө хубаалдаһан байна.

Семинар эмхидхэгшэдэй үүсхэлээр һонирхолтой уулзалганууд үнгэргэгдөө. Холо ойрын хото һууринуудһаа ерэгшэд уран зураашад А. А. Окладников Е. Н. Неволина хоёртой, ахамад уран зохёолшо Н. Г. Балданотой, уран хурса бэлигээрээ үниинһөө хойшо Буряад орондоо мэдээжэ болоһон артистка Н. Гендуноватай уулзажа, зохёохы ажал ябуулга тухаи хөөрөөсэнь шагнаба. Мүн лэ Улаан-Үдын 43-дахи һургуулиин дэргэдэхи музейн хүдэлмэритэй танилсаһан байна.

Н. ДОНДОКОВА.

«Малшадые эдеэ хоолоор, эд бараагаар жэшээтэ һайнаар хангаха гэһэн уряатай социалис мүрысөө коммунист Георгий Данилович Конечных 1980 ондо республика доторо үүсхэһэн юм. Бэшүүрэй райпотребсоюзай автомагазинай жолоошон-наймаалагшаар 1969 оной май һараһаа хойшо тэрэ хүдэлхэ зуураа ехэхэн амжалтануудые туйлажа шадаа. 19 гүүртэ болон отарануудай малшадта бүхы хэрэгтэй эд барааень, эдеэ хоолой зүйлнүүдые абаашажа наймаалдаг.

МАЛШАДТА ХҮНДЭТЭЙ ХҮН

Г. Д. Конечных арбадахи табан жэлэй түсэбөөр малшадта 419,6 мянган түхэригэй эд бараа худалдаха ёһотой байгаа. Энэ түсэбөө 1980 оной сентябриин 1-дэ үлүүлэн дүүргэһэн. Түсэбһөө гадуур 24 мянган түхэригэй эд бараа ба эдеэ хоолой зүйлнүүдые худалдаа. Тэрэнэй оролдосотой хүдэлмэри сэгнэгдэжэ, 9-дэхи, 10-дахи табан жэлнүүдэй ударник гэһэн тэмдэгүүдээр, КПСС-эй Буряадай областной комитедэй ба Министрнүүдэй Соведэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнагданхай. Эхин партийна организацнингаа бюрогой гэшүүн, профсоюзай талаар месткомой гэшүүн Георгий Данилович Конечных Буркоопсоюзай Хүндэлэлэй самбарта хоёр дахин хүндэтэй һуури эзэлээ. Г. Д. Конечных дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абаһан юм. Тэрэнээ дүүргэжэ шадаха байһандаа һэжэглэнэгүй.

Г. БАДМАЕВА.

Социалис хани холбоон

СЭВ-эй ГЭШҮҮН-ОРОНУУДАЙ ЗАГАҺАНАЙ АЖАХЫ

Мүнөө үедэ СЭВ-эй гэшүүн-оронуудта дэлхэйн хүн зоной 10,5 процент ажаһуудаг. Тэдэнэр дэлхэй дээрэ баригдадаг бүхы загаһанай 15,3 процентые, 11,5 миллион тонные жэлдээ олзоборилдог байна.

1960—1978 онуудай туршада СЭВ-эй гэшүүн-оронуудай загаһа олзоборилго бүхыдөө гурба шахуу дахин ургаа. Океан сооһоо загаһа барилга түрүү һуури эзэлдэг юм. Болгари, ГДР, Польшо, Румыни, СССР ба зарим тэды Кубашье океанууд сооһоо загаһа олзоборилгоёо түргэнөөр, горитойгоор дээшэлүүлээ. СЭВ-эй ажал ябуулгын, мүн тэрэнэй бүридэлдэ ородог оронуудай хани харилсаанай үедэ энэ шэглэл бэелүүлэгдэжэ эхилһэн юм. Океан далай дээрэ загаһа бариха хэрэг ашаглалгада, кадрнуудые бэлдэлгэдэ, загаһа олзоборилдог ба транспортно-рефрижераторна суднануудаар флодые гүйсэд зэбсэгжүүлгэдэ нүхэдтөө техническэ туһаламжа үзүүлһэн Советскэ Союз энэ хэрэгтэ горитой хубитаяа оруулаа.

СССР-эй техническэ болон мүнгэ зөөриин туһаламжаар, мүн тэрэнэй ехэ ехэ захилнуудай үндэһөөр ГДР-тэ, ПНР-тэ загаһа баридаг далайн суднануудые, олзоборилгын болон загаһа болбосоруулгын түхеэрэлгэнүүдые бүтээдэг болонхой. Аха дүү оронууд загаһа баридаг далайн суднануудые барихадаа хэрэгтэнь Кубада туһалаа. Дэлхэйн далайн холын районуудта загаһа бариха хэрэг бэелүүлжэ захалалгатай ба олзоборилгодоггүй юумэнүүдые ашаглажа эхилэлгэтэй холбоотой ороо зорилгонуудые саашадаа шиидхэхэдэнь, СЭВ-эй гэшүүн-оронуудай улам хүгжэжэ байгаа хани харилсаан тэдээндэ туһа хүргэхэ бшуу. Энэ шэглэл ерээдүйдэ ехээр хүгжэхэ байна. Жэшээнь, совет эрдэмтэдэй сэгнэһэнэй ёһоор, гансал криль гэжэ хабшаахай олзоборилго жэл бүхэндэ 15 миллион тонно белок үгэхэ юм.

Һүүлшын жэлнүүдтэ хэдэн шалтагаануудһаа, онсолходо, үниинһөө хойшо баригдажа байһан загаһадай үсөөрһэнһөө, уһанай муухай болгогдоһонһоо уламжалан, социалис хани нэгэдэлэй оронуудай далайн эрье шадар загаһа олзоборилгын хэмжээн доошолоо. Теэд олзоборилгые нарижуулан һайжаруулһанай, үнэ сэнтэй загаһадые искусственна аргаар үсхэбэрилһэнэй ба нютагжуулһанай, тэдэнэй тэжээлэй баазые һайжаруулһанай ашаар эрье шадарай уһанай ашаг үрые дээшэлүүлжэ, болохо байна. Жэшээнь, совет мэргэжэлтэд Азовско ба Каспиин далайнуудта хилмын түрэлэй загаһанай нөөсэнүүдые хуушанайнь хэмдэ оруулһан, атлантическа сельдиние Номгон океан руу нүүлгэһэн, мүн Номгон океандахи лососиние Атлантиин океанда табиһан байха юм. Эрье шадарай районуудые загаһатай болгохо хүдэлмэри Болгари болон Польшодо үнгэргэгдэжэ байнхай.

Аха дүү оронуудай туһаламжаар загаһанай ажахынуудай хэдэн барилганууд (портнууд, загаһа болбосоруулгын болон суднануудай заһабарилгын предприятинууд) Вьетнамда, Кубада бодхоогдоо, тэдэнэй эрье шадарай баялиг шэнжэлэгдээ. Шэнжэлхы баримта мэдээнүүдэй ёһоор, СРВ-гэй эрье шадарай уһануудта нөөсэнүүдыень гэмтээнгүйгөөр, 1,5 миллионһоо үлүү тонно загаһа ба далайн продуктнуудые баримаар юм.

Океан далайда олзоборилгын эрхэ байдалай муудажа байһанһаа уламжалан, уһа сөөрэмүүдэй загаһа, дун хорхой ба уһанай ургамалнуудые дабһагүй, мүн далайн уһан соохи ажахынуудта промышленна аргаар олошоруулгын удха шанар ехэ боложо байна. СЭВ-эй гэшүүн-гүрэнүүд иимэ һалбаринуудые хүгжөөхэ хэрэгтэ зарим тэды амжалтануудтай. СССР-тэ эрье шадарай, уһан дорохи ажахынуудта камбала, лосось болон бусад загаһадые үсхэбэрилгын дүй дүршэл бии болонхой, креветкэ, далайн капуста, дун хорхой, хабшаахайдал адли амитад ба уһан соо ургадаг ургамалнуудые ургуулха технологи зохёогдонхой. ПНР-тэ Балтиин далайда зэбгэн загаһа, Болгариин Арадай Республикада (Хара далайда) мидиие промышленна аргаар үсхэбэрилхэ хүдэлмэри бэелүүлэгдэнэ.

Дабһагүй уһанда загаһа промышленна аргаар үсхэбэрилгые хүгжөөхэ аласай холын арга боломжотой. ГДР, СССР ба ЧССР-тэ тэрэ үниинэй заншалта болонхой ба арад зониие загаһаар хангалгада ехэ үүргэ дүүргэдэг. ГДР-тэ загаһа үсхэбэрилхэ ба олзоборилхын тула уһа сөөрэмүүдэйнь 62 процент ашаглагдадаг юм. Чехословакида нуур сөөрэмүүд жэл бүхэндэ 15 мянган тонно загаһа үгэдэг, харин 1990 ондо тэдээн сооһоо олзоборилго 26 мянган тонноһоо дээшэ болохо. 1970-аад онуудай тэн багта Вьетнамда баригдаһан бүхы загаһанай 17 процентыень нуур сөөрэмүүд үгэдэг байгаа. Һүүлэй үедэ Болгари, Венгри ба Румынида промышленна аргаар загаһа үсхэбэрилгэ түргэнөөр хүгжөөгдэнэ. Дабһагүй сэбэр уһанда загаһа үсхэбэрилхэ хэрэг манайшье гүрэндэ ехэ удха шанартай. Юуб гэхэдэ, оронойманай загаһанай ажахын фонд 25 миллион гектар нуурһаа, 6 миллион шахуу гектар сөөрэмһөө, 500-гаад мянган километр голнуудһаа бүридэнэ. Эдэ үргэн ехэ талмайнуудые эршэмтэйгээр хэрэглэһэнэй үндэһөөр 1985 ондо дабһагүй уһа сөөрэмүүдһээ олзоборилогдодог загаһан 924 мянган тоннодо, тэрэ тоодо тогтомол сөөрэмүүд ба нуурай ажахынуудһаа баригдадаг загаһан 504 мянган тоннодо хүргэгдэхөөр хараалагдана.

Энэ һалбариин талаар НРБ, ГДР, ПНР, СРР болон бусад аха дүү оронуудтай СССР аша туһатай хани харилсаа бэелүүлдэг юм: ашаг ехэтэй загаһанай (бестера, буффало болон бусад) түрьһэн ба жараахай, тусхай түхеэрэлгэ эльгээгдэдэг, загаһа үсхэбэрилхэ дүй дүршэл дамжуулан үгтэдэг.

СЭВ-тэ нэгэдэгшэдэй олон талын хани харилсаан загаһа үсхэбэрилгэдэшье ехэ амжалтатай. Жэшээнь, карп болон бусад түрэлэй загаһадые халуун аршаан булагуудай уһанда үсхэбэрилхэ хамтын хүдэлмэри экономическа горитой ашаг үрэ үгэнэ.

Борис ФРУМКИН,
экономическа эрдэмэй кандидат.
(АПН).

КУБЫН АЖАЛШАДАЙ АМЖАЛТАНУУД

ГАВАНА. Кубын революци хэзээ хэзээнэйхиһээ хүсэтэй болонхой. Кубын арад зоной революционно этигэл найдабари хэнһээшье, юунһээшье айнгүй байха эрхэ тэрээндэ олгоно. Кубада эсэргүү ээзрхэг түримхэй түсэбүүдые хараалдаг этэгээд бүхэн хэнтэй урдаһаа хаража тулалдаха баһанаа мэдэдэг лэ, — гэжэ Кубын Компартиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, Гүрэнэй Соведэй ба Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Фидель Кастро мэдүүлбэ. Мансанильо хотодо (Гранма провинци) шэнэ больницын нээгдэһэнтэй дашарамдуулан болоһон, 100 мянган хүнэй хабаадалгатай митинг дээрэ тэрэ үгэ хэлээ. Эхэ оронойнгоо оборонно хүсэ шадалые бэхижүүлхэ нангин уялгаяа ороной эрхэтэдэй гүйсэдхэхэ ябадалай тон шухала удха шанартай байһые Кубын хүтэлбэрилэгшэ тусхай тэмдэглээ.

Республикын ажалшад революционно гүн мэдэрэлтэй байһанаа элирхэйлэн, шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлые амжалтатайгаар эхилээд, Кубын Компартиин II съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлжэ байна, — гэжэ Ф. Кастро тэмдэглэбэ.

Үйлэдбэриин бүхы һалбаринуудай эрхим һайнаар мхидхэгдэһэн оршон байдалда үнгэргэгдэжэ байгаа мүнөөнэй сафрын (саахарай ургаса хуряалгын) үедэ арад зоной ажалай эдэбхи үүсхэл илангаяа эли тодоор харагдана.

Саахарай ургамал хуряахатай хамта, ерэхэ жэлэй ургаса хангаха эшэнүүдые һуулгалга, хүдөө ажахын бусад хүдэлмэри үргэн фронтоор, түсэбэй ёһоор бүтээгдэжэ байнхай.

ИРАН-АМЕРИКАН ХАРИЛСААН

ТЕГЕРАН. Ислам республиканска партиин хүтэлбэрилэгшэ, Иранай дээдэ сүүдэй түрүүлэгшэ аятолла Бехешти эндэ пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Иранда хабаатай 10 миллиард доллар мүнгэн Америкын банкнуудта байдаг гэжэ мэдүүлбэ. Тэрэшэлэн шахай хулуужа абаашаһан зөөри зөөшэ, США-һаа худалдан абтаһан 12 миллиард долларой сэнтэй эд товарнууд Иранда бусаагдаха ёһотой. Даб дээрэхи ябуулга болгон, 10 миллиард долларые бусаагаад, мүн 12 миллиард долларой сэнтэй зөөри бусааха тухай таарамжатай найдуулгануудые үгөөд байхадань, барисаанда байһан американецууд тушаа асуудал шиидхэгдэхэ болоно гэжэ Бехешти тусхайлан тэмдэглэбэ.

ВАШИНГТОН. Барисаанда байгшадта хабаатай асуудал шиидхэхэ арга зам тухай өөрынгөө һүүлшын дурадхалнуудта Тегеранай хуулита харюу США абаагүй байһаар гэжэ гүрэнэй департаментын түлөөлэгшэ Дж. Трэттнер мэдээсэбэ. Тэрэнэй хэлэһэнэй ёһоор, ойрын 24 часай турша соо Тегеранһаа харюу абтаха хэбэргүй байна гэбэ. Хадагаламжада байһан Иранай мүнгэ зөөриин 70 процентые табихаар США зүбшөөрөө, тэрэнэй зарим хубиинь Алжирай түбэй банкда эльгээгээ гэһэншүүгээр Иранай радиогой мэдээсэһые буруушааба.

Барисаанда байгшадай сүлөөлэгдэхэһөө урид хадагаламжада байһан мүнгыень үгэхэ Иранай эрилтэнүүдые США дүүргэлтэ болгожо магад гэһэн багсаамжые Трэттнер мүн лэ буруушаагаа.

ХОРЛОЛГО ХЮДАЛГАДА ЭСЭРГҮҮ ТЭМСЭЛ ҮРГЭЛЖЭЛҺӨӨР

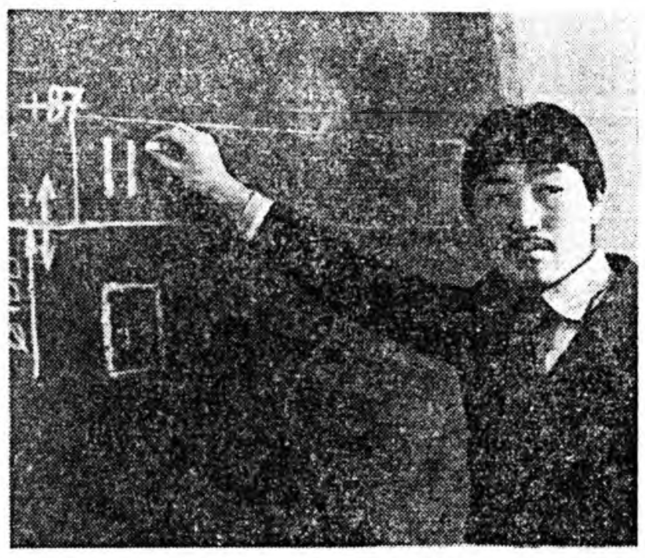
РИМ. Италидахи хорлон хюдагшадай гэмтэ ябуулгын жэрэн дэбэрэлгэтэй холбоотой эгээн шахардуу ушалнуудай нэгэн январиин 15-да шомороо. Түрмэнүүд ба заһаруулгын колонинуудые хинаха тушаал юстициин министерствэдэ даадаг, сүүдэй дээдэ тушаалтай Дж. д Урсое һара үлүүгэйн үеэр хулгайлһан «улаан бригаданууд» гэдэг террористическэ бүлэг олон хоногто тэрэниие тамалан мүрдэһэнэй һүүлээр сүлөөлбэ. Дж. д Урсо юстициин министерствын байшан шадар, автомашина соо хүлеэтэй хэбтээ юм ха.

Дж. д Урсое иимэ газарта асаржа орхиһон дээрэһээнь харахадашье, хорлон хюдагшадай бэерхүү, зүрюу байһаниинь элирнэ. Тэдэ этэгээдүүд анханһаа хойшо ёһотой шанга харюу сохилтотой ушараагүй дээрэһээ, удаа дараалан юрэ бусын убай һэнгэргүй эрилтэнүүдые табидаг байгаа. «Алагдахаар шиидхэгдэһэн д Урсое амиды орхиһоной харюу болгон, тэдэнэр хэдэн удамаршадайнь һууһан Асинара олтирог дээрэхи тусхай түрмые хааха эрилтэ табиба. Тэдэнэй харата эрилтэдэ засагаархидай, үнэндөө, буулта хэхээр зүбшөөрэнтөөд байбашье, амжалта туйлагдаха гэжэ найдангүй, шэнэ эрилтэ табяа. Харата этэгээдүүдэй хараа бодол номноһон «улаан бригадануудай» программна документнүүдые Италиин гол газетэнүүдтэ тунхаглаха эрилтэ табиһан байна. Тиимэ харата эрилтые дүүргэхээ олонхи хэблэлнүүдэй арсабашье, хоёр томо газетэ, тэрэ тоодо социалис партиин орган «Аванти», хорлон хюдагшадай «манифестнүүдые» өөһэдынгөө хуудаһануудта гаргаа. Засаг барижа байгаа бүлэглэлдэ ородог социалистнуудай энэ ябуулгань правительство доторхи арсалдаануудые улам дэбэргэбэ. Юундэб гэхэдэ, хорлон хюдагшадай эрилтэнүүдтэ саашадаа буулта хэхэгүй гэжэ урдань правительствын гаргаһан шиидхэбэридэ Италиин соцпарти зүришэбэ. Энэнь правительствын ахир тулюурые элирхэйлнэ. Тэрэнэй саашадаа байжа шадахагүй тухай асуудал табина. Юуб гэхэдэ, засагай мүнөөнэй кабинет хэдэн неделиин туршада, үнэндөө, юушье хэжэ шадахаа болишоһон байгаа. Ороной урда зүгтэхи газарай хүдэлэлгын уршагта хойшолонгуудые усадхаха, орохо гэргүй үлэгшэдтэ туһаламжа үзүүлхэ мэтэ хойшолуулашагүй асуудалнууд мартагдашаһан байна.

Нютагай шэнжэлэгшэдэй тэмдэглэһэнэй ёһоор, «д Урсогой хэрэг» гэмтэ этэгээдүүдтэй тэмсэлэй талаар засагай газарай нозог нобшо, үрэгүй хубхай байһые элирхэйлээ.

д Урсое сүлөөлэлгэ —тэрэнэй хулуугдаһанһаа уламжалан гараһан политическэ зүришэлдөөн дүүрээ гэһэн удхатай бэшэ гэжэ шэнжэлэгшэд тэмдэглэнэ.

ШАЛГАЛТАНУУД ТҮЛЭГ ДУНДАА

Хэзээ нэгэтэ студент ябаһан хүн шалгалтануудай үеые удаандаа бүхөөр хадууһан байдаг. Юуб гэхэдэ, энэл энэ харюусалгата хаһада үүрэг тархидаа ухааайлан һооцэлэй бүхы мэдэсээ нэгэн доро «зангидуулан» суглуулха, һанаа сэдьхэлээ зобоохо ушар тудаг гэшэ. Зүүн Сибириин технологическэ институдай машина бүтээлгын факультедэй студентнэртэй энээл нимэ тухашару, сүлөөгүй саптань ушарһа, шалгалтын болоһо байһан аудиторидо дэргэдэ зогсоходоо, мэ элүг мэдэрэлдэ абтабабди. Эдэ хэр сэзэдүүн мэргэжэлтэд, үйлэдбэриин хүгжэлтэдэ хубитаа оруулалсахаар бээ зэнэжэ, бэлдэжэ байһан хүнүүд гэшэ. Заримань инженер-механигууд, нүгөөдүүлынь хүнгэн промышленностиин машина ба аппаратуудые бүтээгшэд-һабарилагшад болохо юм.

— Тэсэд тэрэ болотор үшөө олон «дабаан» дабагдаха даа. Мүнөө 2-дохи, 3-дахи, 4-дэхи курсынхид нэжэд — хоюад шалгалтандаа тушаахад. Тиихэдэ 5-дахи курсын студентнэрэй үбэлэйнгөө сессиин дүүргэжэ байхадань, нэгэ дахиинхид түрүүшын шалгалтада һалаар орохонь, — гэжэ факультедэй деканай орлогшо А. Н. Пивоваров хөөрэнэ.

Гурбадахи курсын 118-3 бүлэгэй хүбүүд, басагад «Механизмнууд ба машинануудай теори» гэһэн дисциплинээр орлдоонтой һайнаар шудалдаг. Юуб гэхэдэ, энэмнэй мэргэжэлтэй нюусануудые мэдэжэ абахада, алтан түлхюур болоно үгэхэ ёһотой бшуу. Хоёрдохоор дүй дуршал ехэтэй, үнинэй багша, кафедрын доцент А. Н. Мурашев лекцинүүдые уншадаг, түбшэн дараа занганаа, эрдэм мэдэсээрэ студентнэрэй һайн шаадаг юм. Саг үргэлжэ «архим» гэһэн сэтгэлтэйгээр һуралгаа студентнэр А. Полуэктов, В. Михайлов, Л. Ельцина гэгшэд энээл түрүүлэн билэлүүдые абаад, асуудалнуудта тордингүй дүүрэн харюу үгэнэ. Ямар аргаар нимэ амжалта түйлагданаб? Харюунь юрын: дабаан үгэхэтэй сасуу дүүргэжэ, һуралсалда саг хоохы өөор хандаха, ниитын ажабайдалда эдэбхи харуулха хэрэгтэй. Жэшээлхэдэ, В. Михайлов 1-дэхи курсын һуралсалай-хүмүүжүүлгын комиссиин түрүүлэгшэ юм. А. Полуэктов эрдэм шэнжэлгын худэлмэринүүдые бэшэхэдээ, онсо ульһа залитай байнаа гэршэлэнхэй. Удаань студент Сергей Балханов харюусана. Нилээд ульгамаар хөөрэжэ байтараа, хоёрдохи асуудалдаа һүүл багаар бага зэрэг торосолдоод, тулэгээд абаба. Багшань журналаа һэхэжэ, семестрэй үедэ абаһан сэгнэлтэнүүдынь, курсовой худэлмэриинь харана. Хуу «табанууд».

— Бэрхэ, бэлдэхэл байнтай студент юм. Сергей, энээхэн асуудал үшөө һайн хараарайт, — гэжэ Балхановта сэгнэлтэ табиһаа удаа нэмэбэ. — Хүн бүхэнэй арга боломжо тухайлагданал гэшэ. Зарим ушарта дэмжэхэ гэжэшни шанга эрилтэ, табиһанһаа үлүү байдаг.

Энэ бүлэгэйхид хоорондоо бээ бээ онголсодог эбтэй эетэй коллектив болон бүрилдэнхэй. Тиимэһээл аливше талаһаа һайшаал магтаал хүртэжэ байдаг юм. Мүн лэ 118-2 бүлэг тухай эгээл нимэ үгэнүүдые хэлэхэдэ, һайшаалтай хэрэгүүдээрэ институт соогоо алдар суутай болонхой гэжэ тэмдэглэмээр. Кураторынь Н. А. Хамаева хүмүүжүүлгын худэлмэридэ онсо анхарал хандуулдаг, студентнэр һурагшад бэшэ гэжэ мэдэрбэшье, эдэниие элдүүжэ, урма зоригынь үргэжэ, зүб шиидхэбэри абахадань туһалха хэрэгтэй гэжэ тоолодог.

Гэхэ зуура, тус факультедэй студентнэр мүнөө намарһаа шэнэ мэргэжэлээр һуралсал гаргадаг болобо. «Автомобилиин ба автомобилиин ахаахы» гэһэн дисциплиндэ шудалха эхилэнхэй.

Республикын Госкомсельхозтехникэдэ, Буряадай транспортын управлениидэ ба бусадшье предприятинуудта тусхай бэлэдхэлтэй инженернүүдэй дутаалдадаг ушарһаа нимэ шиидхэбэри гаргагдаһан. СССР-эй Дээдэ һургуулинуудай министерствын зүгһөө дэмжэгдэһэн байна. Тиин эндэхи багшанар Ленинград хотын политехническэ институдта, Москвагай Бауманай нэрэмжэтэ техническэ дээдэ һуралсалай училищида мэргэжэлээ дээшэлүүлжэ ерэһэн. Автомобилиин байгуулга гүйсэд шудалһан, дээдэ гарай мэргэжэлтэдые бэлдэхэдэ нютагай предприятинуудай түлөөлэгшэд туһа хүргэжэ, хэшээлнүүдые үнгэргэлсэхэ юм.

Г. ДАШЕЕВА.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. 3-дахи курсын студент Артур Шарагулов харюусана. 2. Дээдэ математикын кафедрын багша Э. П. Злыгостева студент Сергей Ринчиногой эрдэм мэдэсэ шалгана.

С. БАЛДУЕВАЙ фотонууд.

УЛАСХООРОНДЫН ШЭНЖЭЛЭЛ

АЮУЛТА ТҮСЭБҮҮДТЭ ЭСЭРГҮҮСЭН

Шэнэ 1981 оной түрүүшын неделинүүдтэ дэлхэйн оронуудта эб найрамдалай тала баригшадай хүдэлөөн эдэбхижэһэн байна. США, ФРГ, Англи ба бусад оронуудта сэрэгэй ябуулганuудта эсэргүү демонстрацинууд үнгэргэгдөө. Американ ракетно-ядерна шэнэ буу зэбсэгүүдые тараан тодхолгодо эсэргүү хүдэлөөн Баруун Европодо шэнэ хүсөөр дэлгэрбэ.

Баруун Европые американ «Першинг-2» ба далитай ракетэнүүдые ниидхүүлэн табиха стартова талмай болгохо ябадалһаа арсахын түлөө байһанаа олониитын элдэб түлөөлэгшэд — политическэ ажал ябуулагшад, засагай хүтэлбэридэ байһан партинуудай үмэнэһөө парламентнуудай депутадууд мэдүүлнэ. Жэшээнь, Баруун Германиин социалис-демократическа партиин элитэ 150 түлөөлэгшэд, тэрэ тоодо парламентын хэдэ хэдэн депутадууд орон дотороо американ ракетно-ядерна шэнэ буу зэбсэгүүдые тараан тодхохо тухай шиидхэбэриһээ арсаха уряатайгаар ФРГ-гэй правительствада эльгээгдэхэ бэшэгтэ өөһэдынгөө гар табиһан байха юм.

Сэрэгэй бюджедые жэл бүри гурбан процентээр дээшэлүүлхэ гэһэн США-гай эрилтые НАТО-гай талаар Европын союзнигуудай балай ехээр дэмжэжэ үгөөгүй байһан тушаа мүнөө һануулхада болоно. Эндэ гансахан лэ Британиин консерваторнуудые толгойлогшо М. Тэтчер политическэ холо харасагүйгөөр, үгэ дуугүйгөөр Вашингтондо зэргэшээ таталсана.

«Хамжагшадайнгаа үгэ дууламгай бэшэ» болоод, хоорондоо арсалдаа булялдаатай болон энэ үедэ США балмад бүдүүлигээр баалалта хэхэ политикаяа улам шангадхаха һэдэлгэ гаргана. Энээн тушаа тодорхойлон хэлэбэл, НАТО-гай Европодохи зэбсэгтэ хүсэнүүдэй главнокомандалагша, американ генерал Роджерс гэгшэ америкын шэнэ ракетэнүүдые Баруун Европын гүрэнүүдэй газар дээрэ тараан тодхохо талаар түсэбые үгэ дуугүйгөөр бэелүүлхэ эрилтэ һаяхан табяа.

Гэбэшье, океанай саанаһаа дайгаар жүрөөдэһэн уряануудай ямар аюулда хүргэхэ байһаниие, ядерна буу зэбсэгүүдые ехээр гаргалгын эб найрамдалай хэрэгтэ ямар ехэ хохидолтой байһаниие Баруун Европын арадууд һайнаар ойлгодог боложо байна. Тэдэнэр амгалан тайбан ерээдүйнгөө түлөө эрид сэхэ байһанаа мэдүүлэн, СССР-эй ба социалис бусад гүрэнүүдэй эб найрамдалда зорюулагдаһан дурадхалнуудые һайшаан дэмжэнэ.

Өөһэдынгөө оронуудые ядерна дайнай полигон болгохо ябадалда зүбшөөлөө үгэхэгүй байһан тухайгаа датчангууд ба норвежецүүд сэхэ ойлгууланхай. Бельгиин, Нидерландын правительстванууд түрүүн далитай ракетэнүүдые тодхуулха зүбшөөлөө үгэһэн аад, өөһэдынгөө оронуудай олониитын зүгһөө хэгдэһэн буруушаалгаһаа тунхаряад, саашадаа энэ асуудалай шиидхэбэриие хүсэндэнь хүргэнгүй унжагайруулха гэжэ бодомжолонхой хаш.

Энэ асуудалай ушар байдалые бодото дээрэнь абажа хараха болоо һаа, Холбоото Штадууд НАТО-гай талаар өөһэдынгөө союзнигуудые мэхэлжэрхёо гэһэн үгэ хүүр Баруун Европодо гарадаг болонхой. США ОСВ-2 гэдэг Договорые эсэслэн баталхабди гэжэ найдуулаад, тэрэнэйнгээ түлөө дунда зэргын зайда табигдаха американ шэнэ ракетэнүүдые тараан тодхолгодо зүбшөөлөө үгэхэ эрилтэ табиһан гээшэ. ОСВ-2 Договорой эсэслэн баталагдаһанай һүүлээр «Совет сэрэгэй аюул» улам ехэ болохо, тиихэдэнь американ шэнэ ракетэнүүд «аюулгүй байдалай найдабари» болохо үгэхэ гээд сагаан байшан ойлгуулдаг байгаа. Мүнөө энэ мэхэнь бүришье һаа ехээр элиржэ байна.

РЕВОЛЮЦИИН ХҮСЭ ЕХЭТЭ ЗЭБСЭГ

1978 оной апрелиин революциин ашаа туһаар Афганистанда революцида эсэргүү ябуулганuудые усадхаха талаар зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлгэдэ хүн зоной хүсэ элсүүлэн нэгэдхэхэ, национальна хүгжэлтэ туйлаха, афганецуудай материальна ба культурна ажаһуудал һайжаруулха шухала арга боломжонууд байгуулагдаһан гээшэ. Ушар иимэһээ эсэгэ ороноо хамгаалгын национальна фронт байгуулха айхабтар шухала болонхой. Энэ асуудал хадаа Афганистанай Демократическа Республикын национальна ба патриотическа хүсэнүүдэй Кабулда һаяхан үнгэргэгдэһэн конференци дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхэ гол зүйл байба. Аяар хоёр мянга шахуу делегадууд — хүдэлмэришэд болон тарияашад, интеллигенциин, шажан мүргэлэй, ниитын организацинуудай, элдэб угсаатан ба бага яһатанай түлөөлэгшэд, тэрэшэлэн Афганистанай арадай-демократическа партиин ЦК-гай гэшүүд, министрнүүд, ДРА-гай Революционно Соведэй гэшүүд тэрэ конференцидэ хабаадалсаба. Конференци дээрэ үгэ хэлэһэн НДПА-гай ЦК-гай Генеральна секретарь, ДРА-гай Революционно Соведэй түрүүлэгшэ ба Премьер-министр Бабрак Кармаль революциин табиһан зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхын тулада национальна фронт байгуулха шухала хэрэгтэй арга боломжын бии байһаниие бүхы талаһаань үндэһэлэн харуулаа.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын национальна фронтын уг зорилго юуб гэхэдэ, Афганистанай национальна ба социальна хүгжэлтын ашаа туһада национально-демократическа шэнэдхэн хубилалтын үндэһэ һуури дээрэ эхэ орондоо үнэн сэхэ, түрүү үзэл бодолтой бүхы хүсэнүүдые нэгэдүүлгэ болоно. Энэ фронт ниитын-политическэ организацинуудай системэ боложо, хүдэлмэришэд ба тарияшадай холбоо барисаан тэрэнэй гол хүсэниинь байха зэргэтэй. НДПА-гай гол хараа шугамые хүтэлбэри болгон, национальна фронт ДРА-гай Революционно Соведэй ба правительствын политикые олондо ойлгуулха ба хүгжэн һалбаржа байһан шэнэ Афганистаниие байгуулгада афган арадые элсүүлхэ ёһотой гэжэ конференцидэ хабаадагшад онсолон тэмдэглээ. Эсэгэ ороноо хамгаалгын национальна энэ үргэн фронт хадаа ДРА-гай ажалшадай засагай түшэг тулгуури, национально-демократическа революциие эсэстэнь хүрэтэр хүгжөөхын түлөө тэмсэлдэ хүсэ ехэтэ зэбсэг болохо үгэхэ байна. Афганистанай арадай-демократическа парти политическэ талаар хүтэлбэрилгын гол хүсэн болоно, энэ фронтын бүридэлдэ оролсохо юм.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын национальна фронт байгуулха тухай дурадхалые орон доторнь бүгэдэ арадай зүбшэн хэлсэлгэ хадаа афганецуудай энэ үйлэ хэрэгые эдэбхи үүсхэлтэйгээр дэмжэжэ байһаниие, социально-экономическа хүгжэлтын замаар Афганистанай амжалтатайгаар дабшалга хангаха национально-патриотическа хүсэнүүдэй һайшаажа байһаниие элирхэйлэн харуулна. Контрреволюционно бандидуудтай тэмсэлдэ хүн зонойнь улам эдэбхитэйгээр хабаадалга, оло мянган афганецуудай орон нютагтаа бусажа байһан ушар ДРА-гай хуулита правительствада арад зонойнь этигэл найдабариин улам ургажа байһаниие, НДПА-гай ЦК-гай хүтэлбэри доро түрүү үзэлтэй ба эхэ орондоо үнэн сэхэ бүхы хүсэнүүдые нэгэдүүлгэдэ зорюулагдаһан хараа шугамай бата найдамтайгаар дэмжэгдэжэ байһаниие эли тодоор гэршэлнэ.

ЭРИД ШУУД ЯБУУЛГАНУУДЫЕ ХЭХЭ ХЭРЭГТЭЙ

Намибидахи байдалаар ООН-ой Женевэдэ үнгэргэгдэһэн конференциин мүртэй үрэ дүн туйлагдаагүйшье һаань, иимэ нэгэ юумэн тухай хэлэжэ болохо байна. Эндэхи газар дайдые хуули бусаар эзэмдэжэ байһан ЮАР-тахи расис журам өөрынгөө эзэрхэн зонхилолгые хэтэ мүнхэдэнь үлөөхэ гэһэн ори гансахан зорилго урдаа табина.

Баруун-урдахи Африкын арадай организациин (СВАПО) ба Преториин журамай делегацинуудай хабаадалсаһан Женевэдэ үнгэргэгдэһэн хэлсээн дээрэ расистнууд Намибида бэеэ даанхай байдал олгохо саг тодорхойлхо үшөө «эртэ» гэжэ мэдүүлээ. СВАПО-е Намибиин арадай хуулита гансал түлөөлэгшэ гэжэ мэдэрһэн Нэгэдэмэл Нацинуудай Организацида бэерхэнгээр расистнууд Виндхукһаа ерэһэн өөһэдынгөө дахуулнуудта хэлсээн дээрэ адли эрхэ үгэхэ эрилтэ ООН-ой урда табяа.

Намибиин асуудалай шиидхэлгэдэ зорюулагдаһан уласхоорондын нэгэдэлнүүдэй хамаг оролдолгодо Претори түрүүшынхиэ бэрхэшээл тохёолдуулжа байна бэшэ. Буудалдаануудые болюулжа, оронойнь газар дээрэһээ Урда-Африкын эзэмдэлгын сэрэгүүдые удаа дараалуулан гаргаха, һүүлээрнь сүлөөтэ ёһоор демократическа һунгалта үнгэргэхэ гэһэн түсэб ООН-ой Аюулгүйн Совет үшөө 1978 ондо баталан абаһан байха юм. Аюулгүйн Соведэй тэрэ түсэбые СВАПО-дал адляар ЮАР зүбшөөһэн аад, тэрэниие бодото дээрэнь бэелүүлхэ тухай үгын гарахатай зэргэ расистнууд өөһэдтөө нэгэн талын булюу байдал үгэхэ эрилтэ табихаһаа эхилээд, Намибида колониализм усадхаха талаар уласхоорондын бүхы оролдолго эрмэлзэлые хойшо татана.

Гэбэшье олон жэлдэ зобожо, тулижа байһан энэ ороной арад расистнуудай дарлалтые саашадаа тэсэхэгүй байһанаа мэдүүлэн, эсэргүүсэлтын тэмсэлдэ эрид шууд бодонхой. Женевэдэ үнгэргэгдэһэн пресс-конференци дээрэ СВАПО-гай президент С. Нуйома гэгшэ расистнуудай эзэрхэг түримхэй хархис ябуулганuудта эсэргүү, нүлөө ехэтэй хэмжээ абаха шухала тухай мэдүүлгэ хэһэн байна. Өөрынгөө толгойлжо байһан организациин Намибида тохёолдоһон эрхэ байдалда зохисотой шиидхэбэри абхуулхын тула Аюулгүйн Соведые зарлуулха хүсэлтэй байһан тушаа С. Нуйома онсолон тэмдэглээ.

Энэ асуудалые зүбшэн хэлсэлгын тиимэ бэлэн бэшэ байһаниинь мэдээжэ ааб даа. Преторидо хабаатай асуудалаар шиидхэбэри абхуулангүй, расистнуудта туһалха хүнүүд Аюулгүйн Соведтэ бии гээшэ. Тэдээн тушаа тодорхойлон нэрлэбэл, США-гай, Англиин, Франциин түлөөлэгшэд болоно. Эдэ оронуудай компанинууд Намибиин байгаалиин баялигуудые гам хайрагүйгөөр дээрмэдэлгэдэ эгээл эдэбхитэйгээр хабаадана. Тиимэһээ эдэ оронууд тэндэ колониальна журам хуушан хэбээрнь үлөөхые оролдоно. Ушар иимэһээ Африкын оронууд эрхэ сүлөөгэй ба бэеэ даанхай байдалай уг зорилгые хүндэлдэг бүхы гүрэнүүдэй үмэнэ Намибида эсэргүү үгэсэлгэ хэжэ байһан расистнууд болон империалистнуудта эрид шууд баалалта хэхэ эрилтэ табигдана.

В. МАЛЫШЕВ,
К. ДУДАРЕВ,
М. КНЯЗЬКОВ,
(ТАСС).

БАЯРАЙ ОРШОН БАЙДАЛДА...

Репортаж

Улаан-Үдэ хотын тамаралгын бассейн уржадар баярай оршон байдалда нээгдэбэ. Республикымнай ниислэлэй партийна, совет эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд, спортивна олониитын түлөөлэгшэд энэ баяр ёһололдо хабаадалсаа.

Үдын урда бээдэ түмэр-бетон болон шэлээр баригдаһан үргөө һайхан ордон хүн зоной анхарал татаһаар үнинэй. Энэнь манай орон дотор спортые хүгжөөлгэдэ парти, правительствын анхаралаа ехээр хандуулдаг байһые гэршэлнэ. «Спорт тухайда анхаралаа хандуулха гээшэ совет хүнэй элүүр энхэ ябаха тухайда анхарал оролдолго болоно» гэжэ Гол шэглэлнүүдэй проект дотор хэлэгдэһэниинь гүнзэгы удхатай.

...Энэ ёһололой эхинһээ һүүл хүрэтэрөө үльгэрэй шэнжэтэй байһыень онсолон тэмдэглэлтэй. Буряад арадай үльгэр онтохон соо түүрээгдэдэг Уһан хаан Алма мэргэн басагантаяа хамта уһан дорохи хаан түрэһөө гаража, тамаралгын бассейнэй нээгдэһэнтэй дашарамдуулан, суглараагшадые халуунаар амаршалба...

Арадай депутадуудай Улаан-Үдын городской Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшын орлогшо В. Ф. Подлеснов үгэ хэлэжэ, бассейниие нээхэдээ, иигэжэ мэдүүлбэ:

— Арбан нэгэдэхи табан жэлэй эхиндэ барилгашад манай республикын ниислэл хотынхидто, спортсменүүдтэ ехэ бэлэг бариба. Энэнь хүн зоной элүүрые хамгаалгада ехэ анхарал оролдолгын хандуулагдадаг байһанай шэнэ гэршэ болоно. Зүүн Сибирь болон Алас-Дурна зүгтэ тамаралгын иимэ ехэ бассейн үгы юм. Уданшьегүй манай бассейн дотор ехэ ехэ мүрысөөнүүд үнгэргэгдэжэ, амжалта илалтануудай туйлагдаха байһаниинь элитэ...

Үнэхөөрөөшье, «Жилгражданстрой» трестын 7-дохи СМУ-гай барилгашадай бодхооһон энэ тамаралгын бассейн техническэ болон проектнэ баримта шэнжэнүүдээрээ уласхоорондын стандартда зохимо байна. Тэрэ 50×21 метрэй тамаралгын бассейнтэй, 3600 кубометр уһан юулэгдэдэг. Тамаралгын бассейнэй гүнзэгынь эхин дээрээ 6 метр шахуу юм. Тиихэдэ эндэ 3,5 болон 10 метрэй вышкэнүүд бии. Элэ бүгэдын ашаар тамаралгаар болон уһа руу һүрэлгөөр ехэ ехэ мүрысөөнүүдые, тэрэ тоодо уласхоорондын мүрысөөнүүдые үнгэргэхэ аргатай байна. Барилгашадһаа гадна, республикымнай олон предприятинуудай, тэрэ тоодо авиационно заводой, Буряадай мебель бүтээдэг, модо болбосоруулдаг комбинадай хүдэлмэришэд бассейнэй барилгада хабаадалсаа.

Гүрэнэй гимнын аялга хүгжэм доро һурагшад-спортсменүүд Олег Гуреев, Федя Трифонов гэгшэд бассейниие нээлгын туг үргэбэ.

Удаань 7-дохи СМУ-гай барилгашадай бригадир Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат В. К. Рубцов үгэ абахадаа, иигэжэ хэлээ:

— Манай барилга-хабсаралгын управлениин барилгашад энэ орёо нарин, харюусалгатай шухала барилгые долоон жэл соо хэһэн байна. Ажал хэрэгтэмнай ехэ бэрхэшээл түбэгүүдшье тохёолдоо. Ушарынь гэхэдэ, олдохонь шухаг түхеэрэлгэ хэрэгсэлнүүд хэрэгтэй болодог һэн. Тиигээшье һаань, ажалаа һайнаар дүүргэбэбди. Гүрэнэй комисси һайн сэгнэлтэтэйгээр тушаажа абаа. Үгынгөө түгэсхэлдэ тэрэ һүлдэ тэмдэгтэ түлхюур бассейнэй директор Н. Е. Ерофеевтэ барюулба.

Барилгашад түрүүлэн тамарха нэрэ хүндэдэ хүртэһэн байха юм.

Һүүлээрнь Байгал нуурай хэшэг — ерюун тунгалаг уһа бассейн руу адхалгын ёһолол болобо.

Энээнэй удаа Улаан-Үдын 11-дэхи, 52-дохи һургуулинуудай һурагша хүбүүд, басагад 50 болон 100 метрэй зайда тамаралгын мүрысөөнүүдтэ хабаадажа, түрүүшын рекорд тогтооһон байна.

Иигэжэ республикымнай ниислэл хотодо тамаралгын шэнэ бассейн нээгдэбэ бшуу.

Бассейнэй директор нүхэр Ерофеевтэй уулзахадамнай, иигэжэ хөөрэбэ:

— Манай тамаралгын бассейн хэмжээгээрээ, техническэ хангалтаараа ороноймнай зүүн хубидахи эгээл ехэ бассейн болоно. Энээниие хүдэлмэрилэгшэдэймнай тоо элирхэйлэн гэршэлнэ. Ушарынь гэхэдэ, манай бассейндэ 70 гаран хүдэлмэрилэгшэ ажаллаха. Хожомоо бассейнэймнай дэргэдэ хүүгэдэй спортын һургуули нээгдэхэ юм. Юрэдөөл, тамарха дуратайшуулда ёһотойл һайндэр ерэбэ гэшэ.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тамаралгын бассейн дотор.

Н. ЕФИМОВЭЙ фото.

СПОРТ

ХАГСУУ ҺАЛХИ ХАХА ЭСХЭН...

Мүльһэн дээрэ мотоциклаар урилдалгаар Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй зоной мүрысөөн авиационно заводой стадионой елүүр дээрэ үнгэргэгдэбэ. Владивосток, Уссурийск, Благовещенск, Шэтэ, Улаан-Үдэ, Эрхүү, Красноярск хотонуудай бэлигтэй бэрхэ мотоциклистнүүд мүрысөөндэ хабаадаа. Эдэнэй хоёрынь СССР-эй спортын мастернууд, долоониинь мастерта кандидадууд байгаа.

Эрхүүгэй, Красноярскын болон Приморийн спортсменүүд эрэлхэг зоригтойгоор, жэгдэ һайнаар урилдаба.

Хоёр үдэрэй турша соо үргэлжэлһэн мүрысөөндэ Анатолий Рязанов (Эрхүү) онсо шалгаржа, зоной чемпион болобо. Тиихэдээ тэрэ 100 метртэ тоирон урилдалгаар шэнэ рекорд тогтооһон байха юм — 1 минута 59 секунда.

Эрхүүгэй суглуулагдамал командын гэшүүн Камиль Асматулин — 2-дохи, Григорий Харченко (Владивосток) 3-дахи һуури эзэлээ.

Мүрысөөнэй дүнгүүдээр амжалта туйлаһан долоон мотоциклист РСФСР-эй чемпионадай январиин 17—18-да Красноярск хотодо үнгэргэгдэхэ дүрбэнэй нэгэ хубида хабаадаха эрхэдэ хүртэбэ.

В. ДАБАЕВ,
мүрысөөнэй судья.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Хүн зоной түрүү зэргэдэ дабшан, шэнэ амжалтанууд тээшэ» — түрүү бэшэг. «КПСС-эй XXVI съездые угтуулан» — тобшо мэдээсэлнүүдэй суглуулбари. «Мүрысэнэбди: Буряад, Яхад, Шэтэ» — Буряадай статуправлениин мэдээсэл. ТАСС-ай шэнэ һонин.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Марксистско-ленинскэ һуралсал». «Өөрынгөө жэшээ дээрэ» — Ю. Богомоловой корреспонденци. «Табан жэлэй түрүүшүүл» — «Ажалаар олдоһон алдар» — С. Дареевэй статья.

Гурбадахи хуудаһанда. «Малшадта — онсо анхарал». «Харюусалгаяа дээшэлүүлхэ» — А. Петрунин, П. Дамиранов, Т. Волынцева гэгшэдэй статья.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Болгар орондо болоһон уулзалганууд». «Хани барисаанай һүлдэ тэмдэг» — П. Петровагай статья.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглоонэй гимнастика. 10.05 — Мультфильмнүүд. 10.35 — «Поднятая целина» — уран һайханай фильм. 1-дэхи сери. 12.05 — «М. Глинкын симфоническа зохёолнууд». 12.20 — Шэнэ һонин. 14.55 — Дамжуулгын программа. 15.00 — Шэнэ һонин. 15.20 — Баримтата фильмүүд. 16.10 — «Горизонт».

Улаан-Үдэ. 17.10 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа. (буряадаар).

Москва. 17.35 — «Орлёнок» телестудиин юнкорнууд КПСС-эй Скопинско горкомой (Рязанска область) нэгэдэхи секретарь В. Н. Головановтай уулзаха.

Улаан-Үдэ. 18.30 — «Байгалай уһа сэбэр байлгаха» — проект зүбшэн хэлсэлгэ.

Москва. 19.00 — «Хүхюун нотохонууд». 19,15 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ». 19.30 — «КПСС-эй XXVI съезд угтуулан». Грузиин ССР-эй телевидениин дамжуулга. («Грузия». «Земля и люди» — баримтата фильмүүд). 2. Концерт. 21.30 — «Время», 22,05 — «Нухэдэйм шэнжэ шарай». 22.45 — Концерт. 23.15 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ». 23.30 — Баскетболоор кубогта хүртэгшэдэй кубок абахын түлөө. Эрэшүүл. «Жальгирис» (Каунас) — «Цибона» (Загреб—Югослави).

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 17.10 — Сахалинайород арадай хоорой концерт.

Улаан-Үдэ. 17.35 — «Республика дотороо түрүүшын» — баримтата фильм.

Москва. 18.30 — «Манай сэсэрлиг».

Улаан-Үдэ. 19.00 — Соносхолнууд. 19.10 — «Аман зохёол» — концерт. 19.35 — «Тамхи таталга иимэшье аюулда хүргэдэг...» — киноочерк. 19.45 — «Кремлиин курантнууд» — уран һайханай фильм.

«СПОРТЛОТОНУУДАЙ» ТИРАЖАЙ ДҮНГҮҮД

«Спортлотонуудай» январиин 10-да үнгэргэгдэһэн 2-дохи тиражай дүнгүүдые Спортивна лотерейн главна управлени согсолбо.

«49-һөө 6-ень тааха спортлото»: 709.565 билет ороо. Зургаан номер хэншье таабагүй, табан номер (10 карточка) таагшад — 5.740 түхэриг, дүрбэн номер (783 карточка) тааһан хүнүүд — 81 түхэриг, гурбан номер (18410 карточка) таагшад 5 түхэриг абаха байна.

«36-һаа 5-ень тааха спортлото»: 2.069.485 билет ороо. Табан номер (2 карточка) тааһан хүнүүд — 10.000 түхэриг, дүрбэн номер (1222 карточка) таагшад — 171 түхэриг, гурбан номер (43513 карточка) тааһан хүнүүд 9 түхэриг абаха.

«Спортлотонуудай» хоёрдохи тиражай шүүбэринүүд январиин 21-һээ февралиин 21 болотор түлэгдэхэ.

(ТАСС).

САГАН УЛАРИЛ

Мүнөөдэр республика доторнай бага үүлэтэй байха, һулаханаар һалхилха, үдэртөө 25—30 градус хүрэтэр хүйтэн байхаар хүлеэгдэнэ. Тиихэдэ зарим районуудта 20 градус хүйтэн болохо, БАМ-ай Буряадай участогай нютагуудта 30—35 градус хүрэтэр хүйтэн үзэгдэхэ хараатай.

Январиин 21—22-ой үдэрнүүдтэ бага үүлэтэй байха, үглөөгүүр хаа хаанагүй манан унаха. Һулаханаар һалхилха. Һүниндөө 33—38, зарим районуудта 26 градус хүрэтэр хүйтэрхэ. Хорниин ба хойто районуудта һүниндөө 41—46 градус, үдэртөө 25—30, зарим районуудта 20 градус хүрэтэр хүйтэн байха. БАМ-ай Буряадай участогай нютагуудта 30—35 градус хүйтэн болохоор сэсаамжалагдана.

Редактор
Р. Б. ГАРМАЕВ.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА, 35, редактор—2-54-54, приемная —2-54-93, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь —2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни—2-60-91, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства —2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21 информации—2-34-05, перевод—2-54-93, писем и селькоров —2-67-81, корректорская—2-35-95, машинное бюро —2-57-63, фотолаборатория—2-33-61, отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств полиграфии и книжной торговли.
Н-00333. Заказ № 16. Индекс 5901.